

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
OFFICE OF THE EDUCATION COUNCIL

คำนำ

ปี 2566 กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วนเกี่ยวกับการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

สำหรับปีนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจหลัก เพื่อจัดทำ ขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรฐานด้านการศึกษา ร่วมส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และกฎหมายการศึกษา ภายใต้สโลแกนที่ว่า

“สกศ. ผนึกเครือข่าย ขยาย All for Education”

ดังนั้นในการเร่งรัดการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนคนทุกช่วงวัย

รายงานประจำปีฉบับนี้ ท่านผู้อ่านจะได้รับทราบผลการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรหลัก และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา หน่วยงานส่วนภูมิภาค ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนในการพัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดด้านการศึกษาของประเทศ เพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาในเวทีโลก

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะช่วยให้คุณผู้อ่านรับรู้ และเข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับเนื้องานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่เป็นหน่วยงานนโยบาย โดยแท้จริงแล้วสามารถจับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อมาร่วมกันเป็น “พลัง” ในการขับเคลื่อนการศึกษาไทยต่อไป

สารบัญ

บทนำ

สารบัญ

บทที่

1

สทศ.กับการทำงาน ปี 2566

- วิทยาลัยศบ. พันธกิจ ค่านิยม 3
- โครงสร้างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 4
- คณะผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 5
- รายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2566 8

บทที่

2

สทศ.จับมือเครือข่ายลุยงานสำคัญ

2.1 การกระจายอำนาจการศึกษา

- การพัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ของภาคประชาชนเพื่อการปฏิรูปการศึกษาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 13

2.2 การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

- การศึกษารูปแบบและแนวทางสนับสนุนทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความพร้อมทางการศึกษา 17

2.3 การเรียนรู้ตลอดชีวิต

- การฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 20
- การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย 23
- การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 25
- การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมครูอาจารย์เพื่อพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่: การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย 30
- การปรับปรุงและพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ 34
- การผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิอาเซียน และมาตรฐานสากล 38
- การเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ 40
- การจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม 43
- การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ประจำปี 2566 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย สิ่งประดิษฐ์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา 46

2.4 พัฒนากฎหมายการศึกษา

- การจัดการศึกษาตามมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 48

2.5 ความสามารถทางการแข่งขันด้านการศึกษา

- คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2564 และ 2566 51
- การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564) 55
- การจัดทำแผนการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทย ในเวทีโลก 61

2.6 มาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

- ผลการประเมินคุณภาพข้อมูลด้านการศึกษาของประเทศไทยร่วมกับสถาบัน สถิติแห่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Institute for Statistics: UIS) 69

บทที่
3

สกศ. ผนึกคณะกรรมการร่วมขับเคลื่อน All for Education

3.1 คณะกรรมการสภาการศึกษา

79

- โครงสร้าง
- การดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษา

3.2 คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัย

85

- โครงสร้าง
- การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.3 คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัย

88

- โครงสร้าง
- การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัย

บทที่
4

สทศ. สื่อสารการศึกษา จับใจ กันใจ ก้าวไกลไปด้วยกัน

- 4.1 ช่องทาง และจำนวนผู้ติดตามในสื่อสังคมออนไลน์ของ สทศ. 91
- 4.2 รายงานการประเมินผลการสื่อสารประชาสัมพันธ์สื่อสังคมออนไลน์
ของ สทศ. 91
- Live
  - OEC Navigator
  - OEC Academic Article
  - ข่าวเด่นสภาการศึกษา

บทที่
5

สทศ. ส่งท้ายปี ร่วม SCAN ME (QR Code)

คลิป สทศ. ผนึกเครือข่ายขยาย All for Education

95

บทที่

01

สกศ.กับการทำงาน
ปี 2566

- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม
- โครงสร้างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- คณะผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- รายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2566

เกี่ยวกับองค์กร

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นองค์กรนำขับเคลื่อนการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันสู่เวทีโลก

พันธกิจ (Mission)

1. จัดทำและขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรฐานด้านการศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา และการมีงานทำ
2. ดำเนินงานวิจัย และส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อจัดทำและพัฒนานโยบาย แผนและมาตรฐานด้านการศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ
3. ดำเนินงานติดตาม ประเมินผล และพัฒนาระบบประเมินผลด้านการจัดการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
4. ดำเนินงานเกี่ยวกับกฎหมายด้านการศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
5. สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำและขับเคลื่อนด้านการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
6. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

ค่านิยมองค์กรหลัก (Core Value)

พันธะผูกพัน มุ่งมั่นความเป็นเลิศ เชิดชูพลังความร่วมมือ

โครงสร้างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักอำนวยการ (สอ.)

สำนักนโยบายและแผน
การศึกษา (สนผ.)

สำนักประเมินผล
การจัดการศึกษา (สพศ.)

สำนักพัฒนากฎหมาย
การศึกษา (สทม.)

สำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนาการเรียนรู้ (สมร.)

สำนักวิจัยและพัฒนา
การศึกษา (สวพ.)

หน่วยงานจัดตั้งขึ้น
ตามมติคณะรัฐมนตรี

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
(กพร.)

กลุ่มตรวจสอบภายใน
(ตสน.)

หน่วยงานจัดตั้งขึ้น
ตามกฎหมายกระทรวง

สำนักนโยบายความร่วมมือ
กับต่างประเทศ (สนต.)

สำนักสื่อสารองค์กร
(สสอ.)

สำนักนโยบายการพัฒนา
เด็กปฐมวัย (สนป.)

สำนักเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อการศึกษา (สทศ.)

สำนักสื่อรอบคอบวุฒิ
แห่งชาติ (สกช.)

กลุ่มงานจริยธรรม (กจร.)

หน่วยงานจัดตั้งขึ้น
เป็นการภายใน

ที่มา : คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ 233/2565 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2565

เรื่อง การจัดโครงสร้างส่วนราชการและการแบ่งงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

คณะกรรมการสภาการศึกษา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กรรมการโดยตำแหน่ง

เลขาธิการสภาการศึกษา
กรรมการและเลขานุการ

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์

ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ
และสังคม

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ปลัดกระทรวงแรงงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation

ปลัดกระทรวงอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขาธิการคณะกรรมการ
กฤษฎีกา

เลขาธิการคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขาธิการคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ดร.วิษณุ เครืองาม
ประธานกรรมการ

กรรมการโดยตำแหน่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
กรรมการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กรรมการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
กรรมการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
กรรมการ

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
กรรมการ

นายกลสมาคมสันติบาตรเทศบาลแห่งประเทศไทย
กรรมการ

นายกลสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัด
แห่งประเทศไทย
กรรมการ

นายกลสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล
แห่งประเทศไทย
กรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นางธิดา พิทักษ์สินสุข
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

รองศาสตราจารย์ดารณี อุทัยรัตนกิจ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา

รองศาสตราจารย์อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพิเศษ

นางอัมพร เบญจพลพิทักษ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสาธารณสุข

นางสโรทร ม่วงเกลี้ยง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสังคมสงเคราะห์

นางสุภาวดี หาญเมธี
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสื่อสารมวลชน

รองศาสตราจารย์จันทรวัด ปะโคทัง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการบริหารสถานพัฒนาพัฒนาเด็กปฐมวัย (ภาครัฐ)

นางวิวรรณ สารกิจปรีชา
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการบริหารสถานพัฒนาพัฒนาเด็กปฐมวัย (ภาคเอกชน)

คณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

รองนายกรัฐมนตรี (ที่ได้รับมอบหมาย)

ประธาน

ปลัดกระทรวงแรงงาน

กรรมการ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กรรมการ

ปลัดกระทรวงพาณิชย์

กรรมการ

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

กรรมการ

ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กรรมการ

ปลัดกระทรวงการคลัง

กรรมการ

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรรมการ

ปลัดกระทรวงคมนาคม

กรรมการ

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรรมการ

ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กรรมการ

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กรรมการ

ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กรรมการ

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

กรรมการ

ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

กรรมการ

ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

กรรมการ

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรรมการ

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

กรรมการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รองประธาน

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กรรมการ

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรรมการ

อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรรมการ

ผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

กรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (องค์การมหาชน)

กรรมการ

นางศิริพรรณ ชุมนุม

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ยงยุทธ แฉล้มวงษ์

กรรมการ

นายอรรถการ ตฤณรังสี

กรรมการ

นายอนุสรณ์ แสงนิ่มนวล

กรรมการ

นายถาวร ชลัษเฐียร

กรรมการ

เลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการและเลขานุการ

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รองผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

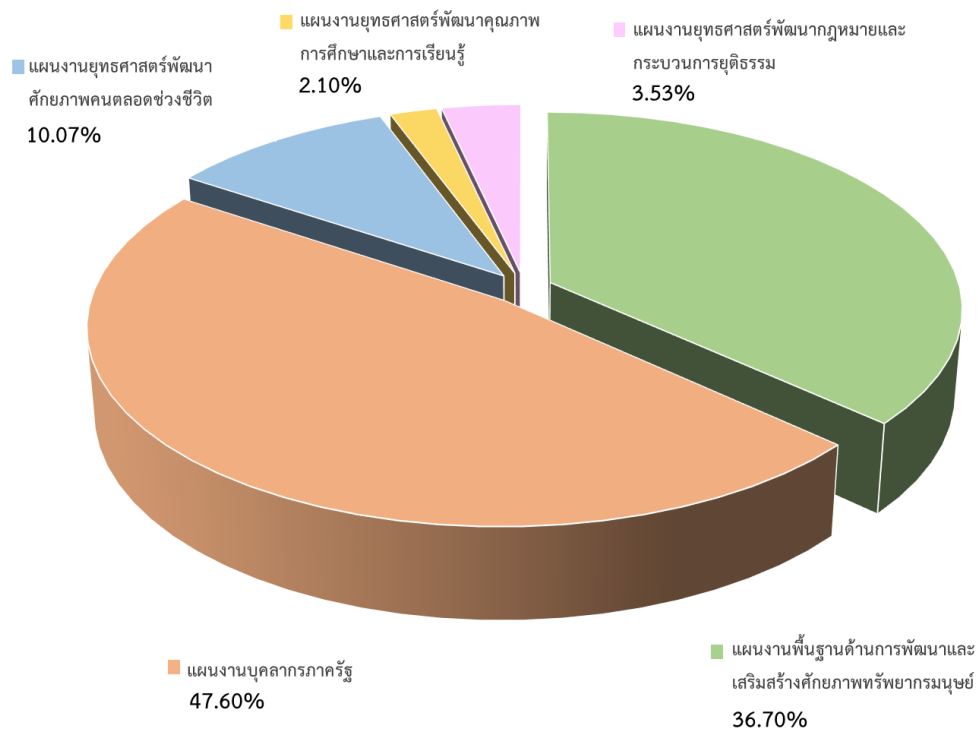
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายงานการเงินประจำปี 2566

แผนงาน	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
1. แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	-	26,665,800	2,529,800	65,000	32,406,300	61,666,900
2. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	79,845,100	146,600	-	-	-	79,991,700
3. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	-	-	-	-	16,924,500	16,924,500
4. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้	-	-	-	-	3,542,100	3,542,100
5. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	-	-	-	-	5,926,000	5,926,000
รวมทั้งสิ้น	79,845,100	26,812,400	2,529,800	65,000	58,798,900	168,051,200

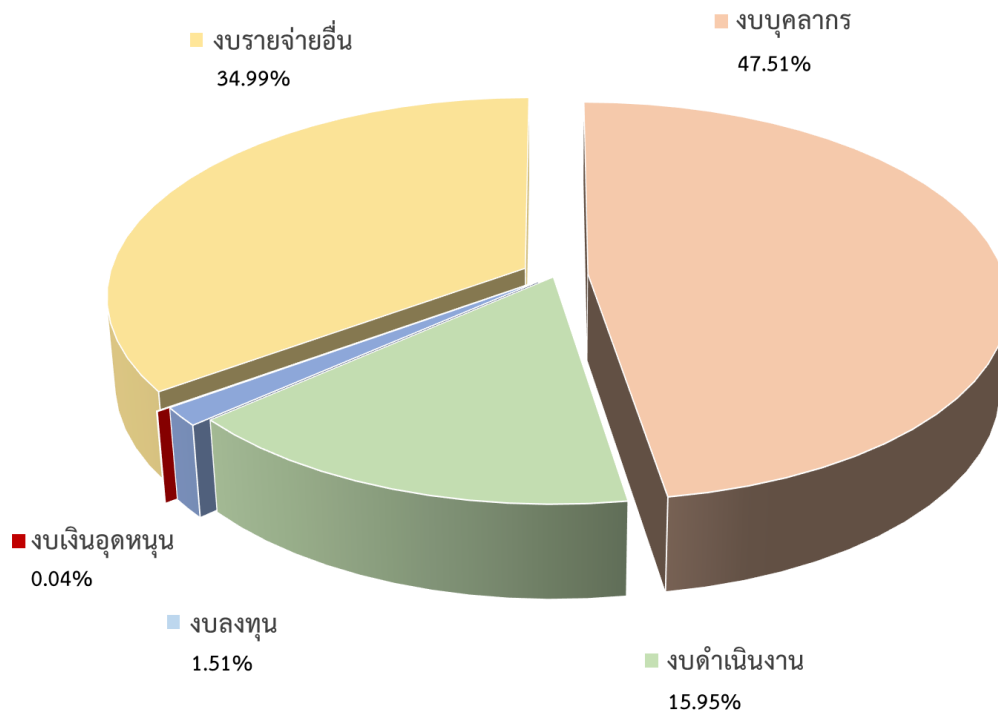
สัดส่วนงบประมาณจำแนกตามแผน

แผนงาน	วงเงิน (บาท)	ร้อยละ
1. แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	61,666,900	36.70
2. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	79,991,700	47.60
3. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	16,924,500	10.07
4. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้	3,542,100	2.10
5. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	5,926,000	3.53
รวมทั้งสิ้น	168,051,200	100

สัดส่วนงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย

แผนงาน	วงเงิน (บาท)	ร้อยละ
งบบุคลากร	79,845,100	47.51
งบการดำเนินงาน	26,812,400	15.95
งบลงทุน	2,529,800	1.51
งบเงินอุดหนุน	65,000	0.04
งบรายจ่ายอื่นๆ	58,798,900	34.99
รวมทั้งสิ้น	168,051,200	100

บทที่ 02

จับมือเครือข่าย ลุยงานสำคัญ

- การกระจายอำนาจการศึกษา
- การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
- การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- พัฒนากฎหมายการศึกษา
- ความสามารถทางการแข่งขันด้านการศึกษา
- มาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)
OFFICE OF THE EDUCATION COUNCIL

การกระจายอำนาจ การศึกษา

“การพัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ของภาคประชาชนเพื่อการปฏิรูปการศึกษาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้พัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ของภาคประชาชน เพื่อการปฏิรูปการศึกษาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ด้วย 5 กระบวนการ ได้แก่

1. วิจัยองค์ความรู้ระบบกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับจังหวัด
2. สร้างเวทีการมีส่วนร่วมระดับภาค
3. จัดทำฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
4. ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวและจัดตั้งสมัชชาการศึกษา สภาการศึกษา ฯลฯ
5. จัด “สมัชชาสภาการศึกษาแห่งชาติ” (National Education Assembly) เพื่อให้เป็นเวทีการมีส่วนร่วมสำหรับการจัดทำนโยบายสาธารณะและขับเคลื่อนด้านการศึกษา เช่นเดียวกับสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานฯ จัดเวทีเพื่อการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วม “สมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค” (Regional Education Assembly) จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ภาคใต้ (จัดประชุม ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ครั้งที่ 2

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จัดประชุม ณ จังหวัดมหาสารคาม) ครั้งที่ 3 ภาคเหนือ (จัดประชุม ณ จังหวัดเชียงใหม่) นำไปสู่การจัดประชุม “สมัชชาสภาการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 1 - 1st National Education Assembly : การศึกษาก้าวไกล คนไทยก้าวหน้า” เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2566 ณ วิทยาลัยการอาชีพศึกษาปทุมธานี เป็นเวทีสมัชชาการศึกษาระดับชาติครั้งแรกของไทย

เวทีสมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค – ระดับชาติ มีหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคีเครือข่ายการศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ เดินทางมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่า 30 หน่วยงาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ร่วมเสวนาบทบาทขององค์กรและภาคเอกชนกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษา และผู้เข้าประชุมได้ร่วมกันพิจารณา “ประเด็นนโยบายสาธารณะด้านการศึกษา” ใน 2 ประเด็น ได้แก่ การเข้าถึงหลักประกันการเข้าถึงการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย เพื่อรับรองเป็นมติสมัชชาสภาการศึกษา

ระดับชาติ เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะ
ด้านการศึกษา

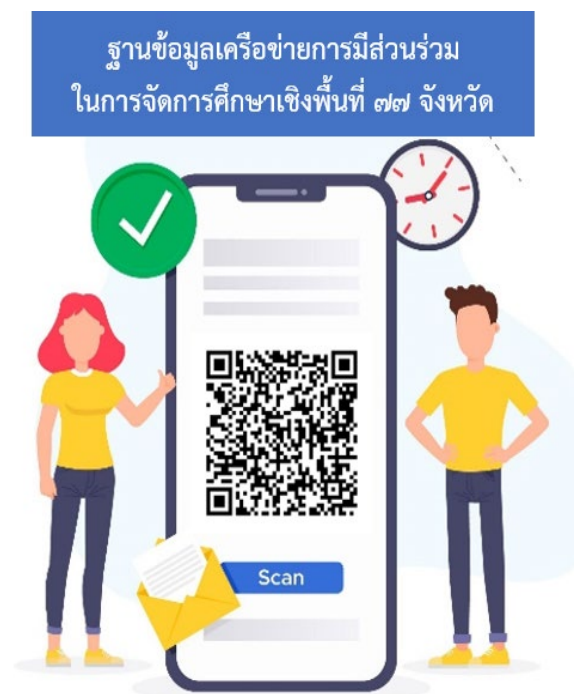
สำหรับการระดมความคิดเห็นประเด็น **“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่”** หลายภาคส่วนมีข้อเสนอว่า ภาครัฐและเอกชนควรร่วมกันส่งเสริมการจัดตั้งสมัชชาการศึกษา สภาการศึกษา หรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น ให้ครบทุกจังหวัด โดยเร่งผลักดันให้มีกฎหมายรองรับในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

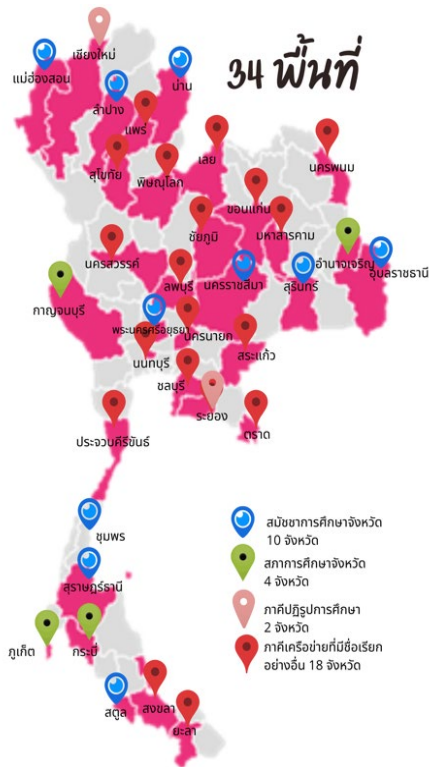
นอกจากนี้ สำนักงานฯ ได้จัดทำ **“ฐานข้อมูลเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ 77 จังหวัด”** ผ่าน Google site และ Google map ในรูปแบบของแดชบอร์ด (Dashboard) โดยจัดทำเป็นแผนที่ประเทศไทยและนำเสนอข้อมูล เพื่อให้เกิดการตระหนักและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งข้อมูลแดชบอร์ดแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เช่น สมัชชาการศึกษาจังหวัด สภาการศึกษาจังหวัด ภาควิชาการศึกษา สภาส่งเสริมการเรียนรู้ คณะกรรมการระดับจังหวัด และคณะบุคคลที่มีชื่อเรียกอื่น ๆ โดยเมื่อกดเข้าไปในหมวดแต่ละจังหวัดจะพบกับชื่อของการรวมกลุ่ม ปีที่ก่อตั้ง ประเด็น ความสำเร็จ และความท้าทายเกี่ยวกับการศึกษาของจังหวัดนั้น ๆ สามารถเข้าชมได้ที่ <https://shorturl.asia/Az5DR> หรือสแกน QR Code

ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้เผยแพร่ฐานข้อมูลดังกล่าวให้กับสมัชชาสภาการศึกษาและภาคีเครือข่าย เพื่อส่งต่อข้อมูลการสร้างร่วมมือในจังหวัดใกล้เคียง รวมถึงได้เสนอให้คณะทำงานด้านการพัฒนาสื่อออนไลน์ แพลตฟอร์ม และการสื่อสาร ภายใต้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้รับทราบสภาวการณ์ **“การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในประเทศไทย”** และให้ข้อคิดเห็นเพื่อบูรณาการร่วมกับแพลตฟอร์มการศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

จากความร่วมมือแรงร่วมใจพัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ของภาคประชาชน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สำรวจและพบว่า มีการรวมตัวกันของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 34 จังหวัด ดังนี้

ฉบับใหม่ หรือกฎหมายด้านการศึกษาอื่น และควรจัดประชุม/เวทีสมัชชาสภาการศึกษาแห่งชาติหรือระดับชาติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมัชชาสภาการศึกษาจังหวัดในภูมิภาค และนำมาสู่การร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ แผน หรือแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ของไทย

สมัชชาการศึกษาจังหวัด จำนวน 10 จังหวัด

เช่น สมัชชาการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี สมัชชาการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน สมัชชาการศึกษาจังหวัดสุรินทร์ สมัชชาการศึกษาจังหวัดลำปาง สมัชชาการศึกษาจังหวัดชุมพร

สภาการศึกษาจังหวัด จำนวน 4 จังหวัด

เช่น สภาการศึกษาจังหวัดกระบี่ สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต สภาการศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ

ภาคีปฏิรูปการศึกษาจังหวัด จำนวน 2 จังหวัด

ได้แก่ ภาคีปฏิรูปการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ภาคีปฏิรูปการศึกษาจังหวัดระยอง

ภาคีเครือข่ายที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น จำนวน 18 จังหวัด

เช่น สภาส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ เครือข่ายการศึกษาประชารัฐจังหวัดสระแก้ว คณะกรรมการจังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดชลบุรี

สำนักงานฯ พร้อมต่อยอดการส่งเสริมเพื่อให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโลก การมีส่วนร่วมด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่ตามเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

1. จัดทำ "กฎกระทรวงว่าด้วยองค์ประกอบวิธีการได้มาและหน้าที่ของคณะบุคคล" ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สมัชชาการศึกษาจังหวัด สภาการศึกษาจังหวัด
2. จัด "สมัชชาการศึกษาแห่งชาติ" (National Education Assembly) เพื่อเป็นเวทีการมีส่วนร่วมสำหรับการจัดทำนโยบายสาธารณะ และขับเคลื่อนด้านการศึกษา เช่นเดียวกับสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับทุกภาคส่วน ในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองบริบทเชิงพื้นที่ (Area-based Education)

ตลอดการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้รับฟังข้อเสนอแนะจากสมัชชาการศึกษา สภาการศึกษา หรือภาคีเครือข่ายอื่น ๆ และนำมาสะท้อนมุมมองเพื่อพลิกโฉมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็ง และมีบทบาทต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยได้อย่างยั่งยืน โดยมีข้อเสนอการขับเคลื่อนงานในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ลักษณะองค์กร

คณะบุคคลที่รวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ ควรมีสถานะเป็น “องค์กรหรือหน่วยงานอิสระ” เพื่อความเป็นเอกภาพและสอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจ

องค์ประกอบ

ควรประกอบไปด้วย "บุคคลและประชาชนทุกภาคส่วน" ในจังหวัด ซึ่งอย่างน้อย ควรประกอบด้วยบุคคลจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาควิชาชีพ/สื่อมวลชน และอื่น ๆ ตามบริบทของพื้นที่

รูปแบบ

สามารถรวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สมัชชาการศึกษา สภาการศึกษา ภาคิปฏิรูปการศึกษา สภาส่งเสริมการเรียนรู้ ฯลฯ ทั้งนี้ เป็นไปด้วยความสมัครใจ ความพร้อม โดยขึ้นอยู่กับบริบทและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพื้นที่เป็นสำคัญ

การจดแจ้ง

ควรมีองค์กรหรือหน่วยงานกลางรับจดแจ้ง คณะบุคคลที่รวมตัวกันสามารถจดแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ โดยสามารถทำหนังสือจดแจ้งผ่านสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีระเบียบหรือกฎหมายรองรับ

เครื่องมือและทรัพยากร

- เวทีและกิจกรรมเพื่อการมีส่วนร่วม
- กองทุนการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
- ฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
- แผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน บูรณาการความร่วมมือและทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

กฎ ระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้อง

- ควรมีกฎกระทรวง ระเบียบ ฯลฯ รองรับ เช่น กฎกระทรวงว่าด้วยการรวมตัวของคณะบุคคลรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับการจดแจ้งหรือจัดตั้งคณะบุคคลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎกระทรวง ระเบียบรองรับ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน
- กำหนดมาตรการลดหย่อนภาษีอากร หรือให้สิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่บุคคลและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดการศึกษาในพื้นที่ต่อไป

การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึง การศึกษาที่มีคุณภาพ

“การศึกษารูปแบบและแนวทาง สนับสนุนทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาส และสร้างความพร้อมทางการศึกษา”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลความคิดเห็นต่อการปรับอัตราเงินอุดหนุนฯ และจัดการประชุมเรื่อง **แนวทางการจัดสรรทรัพยากร เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ** เพื่อชี้แจงข้อมูลการปรับอัตราเงินอุดหนุนฯ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 และรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยดำเนินการในกรุงเทพมหานคร และ 4 ภูมิภาค พร้อมกับดำเนินการในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ คณะทำงานขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านการศึกษา ด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน ในคณะกรรมการสภาการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการศึกษา เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางสนับสนุน

ทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และแนวทางสร้างความพร้อมทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนและสถานศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนวทางเพิ่มโอกาสและสร้างความพร้อมทางการศึกษา

ประเด็นสำคัญและข้อเสนอแนะ มีดังนี้

1. การปรับอัตราเงินอุดหนุนฯ เป็นการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานของสถานศึกษาและผู้เรียน ผู้ปกครองเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเงินอุดหนุนรายหัวฯ ที่ได้รับจัดสรรยังไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs) เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าบริการ สถานศึกษาส่วนใหญ่ต้องกันเงินอุดหนุนค่าจัดการเรียนการสอนสำหรับค่าใช้จ่ายประจำ อาทิ ค่าสาธารณูปโภค (อาทิ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์) ค่าจ้างชั่วคราว (อาทิ จ้างครูอัตราจ้างรายเดือน พนักงานขับรถ นักการภารโรง) และค่าตอบแทน (อาทิ ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าตอบแทนวิทยากรวิชาชีพท้องถิ่น) และการจัดสรรแบบรายหัวตามจำนวนผู้เรียน ส่งผลให้

สถานศึกษาส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านการเงิน

2. ข้อเสนอในภาพรวมเบื้องต้นเห็นควรปรับเปลี่ยนจํานวนรายการค่าใช้จ่ายพื้นฐานและวิธีการจัดการจัดสรรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและรองรับบริบท การเปลี่ยนแปลง อาทิ แยกอุดหนุนค่าไฟฟ้าและค่าจ้างบุคลากรสนับสนุนเป็นการเฉพาะ (ปัจจุบันรวมอยู่ในเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับค่าจัดการเรียนการสอน) การปรับลดอัตราค่าไฟฟ้าเป็นอัตราของสถานศึกษาโดยเฉพาะ (ปัจจุบันสถานศึกษาจ่ายค่าไฟฟ้าในอัตราเดียวกับครัวเรือนการเพิ่มอุดหนุนรายการค่าใช้จ่ายสำหรับสื่อ/อุปกรณ์การเรียนผ่านระบบออนไลน์ รวมทั้งเสนอให้ปรับระเบียบ/แนวทางการใช้จ่ายเงินอุดหนุนให้สถานศึกษาสามารถถัวจ่ายเงินระหว่างหมวด การหารายได้สถานศึกษา การใช้เงินสะสม/เงินเหลือจ่ายโดยไม่ต้องส่งคืน เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารด้านการเงินมากขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการร่วมลงทุนด้านการศึกษาจากภาคส่วนต่าง ๆ ยังอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำ แม้ปัจจุบันรัฐจะอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ทุกสังกัดแล้ว และได้รับการปรับอัตราเงินอุดหนุนฯ ที่ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรีไปเมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา แต่ต้องยอมรับว่าเงินจํานวนดังกล่าว ยังไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา รวมทั้งส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมทางการศึกษาจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมยังมีข้อจำกัด และเข้ามามีส่วนร่วมแบบไม่มีเงื่อนไข ข้อตกลง อาทิ การบริจาคเงิน สิ่งของ และการร่วมเป็นจิตอาสา ซึ่งขาดความต่อเนื่อง และไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นเฉพาะด้านของสถานศึกษา

รวมทั้งมีข้อจำกัดในการดำเนินการ อาทิ กฎ ระเบียบในการหารายได้ของสถานศึกษา

4. ข้อเสนอแนวทางสำหรับการดำเนินงานต่อไป แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะสั้น

1) จัดทำคู่มือหรือสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา โดยรวบรวมกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเหตุการณ์ลักษณะต่าง ๆ และการแนะนำวิธีปฏิบัติ เพื่อสร้างความชัดเจนและสื่อสารเกี่ยวกับการจัดการระบบการเงิน รายได้สถานศึกษา และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) สื่อสารเพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการและสิทธิประโยชน์ของการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน นโยบาย/มาตรการที่ช่วยส่งเสริมการลงทุนทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ อาทิ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เนื่องจากการลงทุนด้านการศึกษาอาจมีข้อจำกัดเรื่องผลตอบแทนทางการเงินที่ไม่ดึงดูดให้เอกชนตัดสินใจร่วมลงทุน รวมทั้งการมีหน่วยงานที่คอยให้คำปรึกษาปัญหา ข้อจำกัดการดำเนินงานโครงการ โดยเฉพาะประเด็นกระบวนการเสนอโครงการ การประสานงานระหว่างรัฐและเอกชนที่จะร่วมทุน และแหล่งเงินทุน เพื่อเพิ่มสัดส่วนการร่วมลงทุนด้านการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ระยะกลาง

1) จัดทำข้อเสนอการแก้ปัญหาค่าสาธารณูปโภค (ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา) ของสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ต้องกันงบประมาณที่ได้รับจากเงินอุดหนุนรายหัวฯ มาเพื่อจ่ายค่าสาธารณูปโภค ซึ่งเป็น

ค่าใช้จ่ายประจำ โดยข้อเสนอเบื้องต้น แบ่งเป็น 3 แนวทาง คือ 1) กำหนดอัตราค่าไฟฟ้าของสถานศึกษาเป็นการเฉพาะ 2) แยกสนับสนุนค่าสาธารณูปโภคออกจากรายการจัดการเรียนการสอน และ 3) สนับสนุนการติดตั้งโซลาร์เซลล์สำหรับสถานศึกษา

2) สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร และจัดหาบุคลากรด้านการเงินให้กับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีผู้ที่มีความรู้เฉพาะทางรับผิดชอบงานดังกล่าว และช่วยในการลดความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา

ระยะยาว

ปรับแก้กฎหมายการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ การกระจายอำนาจทางการศึกษา รวมทั้งการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการทั้งระบบ ซึ่งต้องพิจารณาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดและฝ่ายกฎหมายการศึกษาต่อไป เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการงบประมาณลดภาระค่าใช้จ่ายประจำ โดยเฉพาะค่าสาธารณูปโภค การหาและจัดเก็บรายได้เพิ่มเติมภายใต้กฎระเบียบที่กำหนด ส่งผลให้สามารถนำงบประมาณมาบริหารจัดการเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เพิ่ม โอกาสและศักยภาพในการจัดการศึกษา

ลด ความเหลื่อมล้ำ

แบ่งเบา ภาระผู้ปกครอง

การเรียนรู้ ตลอดชีวิต

“การฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
(COVID-19)”

คณะอนุกรรมการด้านสื่อสารเพื่อการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย ในคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
เห็นความสำคัญการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัย
หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 เพื่อกำหนดทิศทาง การฟื้นฟูพัฒนาการ
ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากสูญเสียโอกาสในการพัฒนา
ศักยภาพของเด็กปฐมวัยในช่วงสถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคดังกล่าวให้เกิดความเป็นเอกภาพ
และปรับเปลี่ยนการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย
อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 “3 เร่ง 3 ลด 3 เพิ่ม” ประกอบด้วย

คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย
เพื่อการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19) “3 เร่ง 3 ลด 3 เพิ่ม” และนำเข้าสู่
การพิจารณาให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย
การพัฒนาเด็กปฐมวัย เมื่อคราวการประชุมครั้งที่ 3/2565
วันที่ 22 ธันวาคม 2565 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี
(นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ
ให้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ให้เป็นวาระแห่งชาติต่อไป

“ 3 เร่ง ”

1) เร่งกำหนดการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นวาระแห่งชาติ รัฐบาลเป็นผู้ประกาศนโยบาย เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นวาระแห่งชาติสู่ความพร้อมสำหรับการขับเคลื่อนทั้งระบบอย่างจริงจัง เกิดระบบ กลไก และแผนเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายร่วมกันขับเคลื่อน เพื่อการได้รับงบประมาณสนับสนุนตามแผน รวมทั้งเป็นปัจจัยให้เกิดการระดมทรัพยากรจากกลไกต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม มาสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเต็มกำลัง เพื่อให้เกิดผลในการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ได้ อย่างชัดเจนในระยะเวลาที่รอช้าไม่ได้

2) เร่งให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และสังคม ให้ครอบคลุมทั่วถึง ผ่านทุกช่องทางที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ต่อการเจริญเติบโตทุกด้านของเด็กปฐมวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทั้งภาครัฐและทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องนับเป็นภารกิจในการมุ่งเน้นให้ความรู้ความเข้าใจที่

ถูกต้องในการฟื้นฟูเด็กปฐมวัยแก่ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และสังคมโดยเร่งด่วน รวมถึงเพิ่มการพัฒนาศักยภาพ บุคลากร (Capacity Building) ให้กับครูและผู้ดูแลเด็ก ได้มีโอกาสเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนเจตคติ ความรู้ และทักษะให้ สามารถรับมือกับสถานะของเด็กปฐมวัยจำนวนมาก ที่ได้รับผลกระทบ สามารถสร้างความสุขในการเรียนรู้ และเสริมพัฒนาการสมวัยแก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เร่งค้นหา เยียวยา และพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาวะเปราะบาง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงชุมชน ทุกแห่งต้องร่วมกันสำรวจในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง โดยใช้เครื่องมือคัดกรองจากภาควิชาการ เพื่อนำไปสู่ การช่วยเหลือ เยียวยา ให้เหมาะสมกับปัญหา ทันทการณ์ และเกิดผลดีต่อการฟื้นฟูพัฒนาการของเด็ก เพื่อเป็นการลดปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย และตัดวงจร ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในช่วงชีวิตวัยต่อไป

“ 3 ลด ”

1) ลดการใช้สื่อหน้าจอในเด็กปฐมวัย อย่างจริงจัง รณรงค์ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทุกฝ่าย และสังคม ในการยื่นโทรศัพท์มือถือ หรือสื่อหน้าจอแก่เด็กปฐมวัยว่าเป็นอันตรายต่อพัฒนาการ ของเด็กทุกด้าน โดยเฉพาะส่งผลเสียอย่างร้ายแรง ต่อการทำงานของสมองทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ดังนั้นต้องกำหนดการห้ามใช้โทรศัพท์มือถือหรือ สื่อหน้าจอแก่เด็กปฐมวัยที่มีอายุต่ำกว่า 2 ปี โดยเด็ดขาด

และเด็กปฐมวัยอายุ 3 ปีขึ้นไป ให้เล่นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยมีการสร้างเงื่อนไข เช่น ต้องอยู่ภายใต้การดูแล ของผู้ปกครอง และจำกัดเวลาเล่นไม่เกินครึ่งชั่วโมงต่อวัน

2) ลดความเครียด คืบความสุขแก่เด็กปฐมวัย รณรงค์ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก บุคลากร ทุกฝ่าย และสังคมอย่างชัดเจนว่า หากเด็กปฐมวัย ไม่มีความสุข ก็ยากที่จะมีพัฒนาการเติบโตที่สมวัย ควรต้องมุ่งเน้นการลดความเครียดและคืบความสุขแก่เด็ก

ปฐมวัย เพื่อสร้างรากฐานของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ควรเร่งการเรียนรู้ เขียน อ่าน หรือเร่งยึดเหยียดข้อมูล ความรู้เกินวัย แต่ควรเน้นให้เด็กปฐมวัยได้รับความสุข สนุกสนานกับเพื่อน ๆ เกิดความอยากมาเรียน ได้ร่วม ทำกิจกรรมที่หลากหลายกับเด็กวัยเดียวกัน

3) ลดการใช้ความรุนแรงกับเด็กปฐมวัย รมรณรงค์ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทุกฝ่าย

และสังคมอย่างชัดเจนว่า การใช้ความรุนแรงไม่สามารถ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใด ๆ ของเด็กปฐมวัยได้ อีกทั้ง ในทางกลับกันจะก่อให้เกิดปัญหาในจิตใจ และพัฒนาการ การเรียนรู้ทุก ๆ ด้านของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะยาว ดังนั้นต้องฝึกฝนการใช้วินัยเชิงบวก เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้พัฒนาการโดยเฉพาะ ทางด้านจิตใจต้องไม่เกิดกระทบกระเทือนจากการใช้ ความรุนแรงเสียหายอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

“ 3 เพิ่ม ”

1) เพิ่มกิจกรรมฟื้นฟูพัฒนาการที่สูญเสียไป ครอบครัวและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องมุ่งเน้นการฟื้นฟู ศักยภาพทุกมิติของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะเพิ่มกิจกรรม ทางกาย เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเกมกลางแจ้ง การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การออกกำลังกาย และการเล่น กีฬา รวมถึงเพิ่มการอ่านนิทานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทางภาษา ทักษะสมอง จินตนาการ เพิ่มความสุข ในการเรียน เพิ่มกิจกรรมการละเล่นที่หลากหลาย ส่งเสริม การเล่นอย่างอิสระให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ร่วมกิจกรรมเล่นสนุกกับเพื่อนเพื่อเสริมสร้างทักษะ ทางสังคม และการเล่นในบรรยากาศที่ ล้อมรอบ ด้วยธรรมชาติ

2) เพิ่มสวัสดิการเด็กเล็กถ้วนหน้า ทรัพยากร ทั้งปวงที่จำเป็นเพื่อการเติบโตอย่างอยู่ดีมีสุขของเด็ก ปฐมวัย นอกเหนือจากสวัสดิการ เช่น เงินอุดหนุน รวมทั้ง เพิ่มของเล่น เพิ่มหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยให้เพียงพอ ครอบครัวต้องมีหนังสือไม่น้อยกว่า 3 เล่ม สนับสนุน การเพิ่มของเล่น และหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชน เพิ่มพื้นที่เล่น พื้นที่สีเขียว พื้นที่สำหรับครอบครัวในชุมชนให้เป็นพื้นที่ความสุข เพื่อเพิ่มสัมพันธภาพของครอบครัวและชุมชน

3) เพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และกลไกระดับพื้นที่ ได้แก่ คณะอนุกรรมการ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด และ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ซึ่งเป็น ระบบนิเวศใกล้ตัวเด็กปฐมวัย เพื่อให้สามารถดูแล จัดการ สภาพแวดล้อม สวัสดิการในการฟื้นฟูเด็กปฐมวัย ผ่านการเสริมพลังครอบครัว การขยายเงินอุดหนุนเด็กเล็ก ถ้วนหน้าเพื่อช่วยเหลือครอบครัวที่อยู่ในภาวะยากลำบาก การพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และเครือข่ายชุมชน

เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เป็นเด็กปฐมวัย ที่ดีขึ้น เก่งขึ้น และมีความสุขมากขึ้น อีกทั้งจะส่งผล ต่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศต่อไป ในอนาคต

“การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่

ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย”

1. การวิจัยและพัฒนาเครื่องมือ และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) สำหรับการประเมินสมรรถนะหลักของครูปฐมวัยไทยภายใต้มาตรฐานวิชาชีพครูในระดับสากลโดยผู้บริหาร/หัวหน้างาน

มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนา คุณภาพ และจัดทำเป็นคู่มือการใช้เครื่องมือและเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) สำหรับการประเมินสมรรถนะหลักของครูปฐมวัย/ผู้ดูแลเด็ก ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพครูในระดับสากลโดยผู้บริหาร/หัวหน้างาน โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย อีกทั้งในส่วนของการศึกษาค้นคว้าและการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) การประชุม/สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้บริหาร หัวหน้างาน ครูปฐมวัย/ผู้ดูแลเด็กในทุกสังกัด และทุกภูมิภาค

ผลการพัฒนาเครื่องมือและเกณฑ์การให้คะแนน และคู่มือดังกล่าวข้างต้นจะนำไปขยายผล และส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู การศึกษาปฐมวัยและมาตรฐานกำหนดตำแหน่งครูปฐมวัย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และการพัฒนาครูปฐมวัยให้เกิดประสิทธิผลในการส่งเสริมสมรรถนะของครูปฐมวัย/ผู้ดูแลเด็กให้มีคุณภาพทัดเทียมกับมาตรฐานสากล ดังนี้

- หน่วยงานระดับนโยบายสามารถนำไปใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาครูปฐมวัย/ผู้ดูแลเด็ก เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัยไทยสู่สากล

- หน่วยงานระดับต้นสังกัด สามารถนำไปส่งเสริมให้หน่วยงานสนับสนุนนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาครูปฐมวัย/ผู้ดูแลเด็กนำเครื่องมือและเกณฑ์นี้ไปใช้ในการประเมินเพื่อพัฒนาครูปฐมวัย

- ผู้บริหาร/หัวหน้างาน สามารถนำไปใช้ประเมินสมรรถนะหลักครูปฐมวัย/ผู้ดูแลเด็กเพื่อนำผลประเมินมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาครูปฐมวัย/ผู้ดูแลเด็กให้มีสมรรถนะเป็นไปตามที่กำหนดภายใต้มาตรฐานวิชาชีพครูในระดับสากล

2. การศึกษาความร่วมมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มการเข้าถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษและด้อยโอกาสให้พร้อมเรียนรู้ กรณีศึกษา เทศบาลตำบลปริก อ.สะเตา จ.สงขลา

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และรูปแบบความร่วมมือในการดูแลและจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ และด้อยโอกาส เป็นการวิจัยโดยมีการใช้ระเบียบวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่หลากหลาย เช่น การศึกษา การวิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร การประชุม การสัมภาษณ์ หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการลงพื้นที่ เพื่อสังเกต เก็บข้อมูล สนทนากลุ่ม และสะท้อนแนวคิดกับผู้บริหาร ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งภาคประชาสังคม ผู้ดูแลและผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ และด้อยโอกาส ในเขตเทศบาลตำบลปริก อ.สะเตา จ.สงขลา

รายงานฯ ดังกล่าวจะเป็นต้นแบบการสร้างความร่วมมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มการเข้าถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงเด็กด้อยโอกาสให้พร้อมเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- หน่วยงานระดับนโยบายสามารถนำข้อเสนอที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และช่วยเพิ่มการเข้าถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ และด้อยโอกาสให้พร้อมเรียนรู้ในระดับพื้นที่

- หน่วยงานระดับต้นสังกัด ผู้สนับสนุนนโยบาย และผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่สามารถนำรูปแบบหรือแนวทางที่ได้จากการศึกษาไปขยายผลการดำเนินงานขับเคลื่อนความร่วมมือในพื้นที่ต้นแบบ เพื่อต้องการลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มการเข้าถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กด้อยโอกาสให้เตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่อื่น ๆ สามารถนำข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ อีกทั้งเพิ่มการเข้าถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงเด็กด้อยโอกาสให้พร้อมเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

ด้านอค์ศึภยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายหรือปรับปรุงมาตรฐานฯ ในอนาคตต่อไป เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์พูดคุยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยรายงานฯ ดังกล่าว เป็นประโยชน์ ดังนี้

- หน่วยงานทุกระดับมีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหา และอุปสรรค ในการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอค์ศึภยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

- หน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานระดับพื้นที่สามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดทิศทาง และกลไกการดำเนินงานด้านบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอค์ศึภยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

3. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอค์ศึภยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กรณีศึกษาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จังหวัดนครปฐม

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และอุปสรรค ความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการความปลอดภัย

“การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์

ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และจัดทำข้อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะ

การนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการดำเนินการดังกล่าว ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ขึ้นบนพื้นฐานของแนวคิดการเรียนรู้อย่างมี Passion และ Growth Mindset แนวคิดการโค้ชเพื่อพัฒนาผู้เรียน และแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

3 หลักการ

ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนฝึกกำหนดเป้าหมาย และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนโดยมีผู้สอนให้ความช่วยเหลือจนผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผู้สอนใช้การโค้ชเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมและกำกับตนเอง กระตุ้นแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองและคุณค่าของการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย และใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างหลากหลาย

3. ผู้สอนประเมินทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางการประเมินที่เสริมพลังตามสภาพจริง ที่มีลักษณะเป็นการประเมินไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยเฉพาะการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนและการตรวจสอบผลงาน แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ ชี้แนะให้เห็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้เรียน

3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแรงบันดาลใจ (Passion) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เห็นคุณค่า และต้องการเรียนรู้ในความคิดรวบยอดหลัก กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง วางแผนการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน และยืดหยุ่น โดยใช้กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนตามช่วงวัย หรือการใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียนเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ อยากปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

ขั้นที่ 2 ใช้กระบวนการเรียนรู้ (Progression) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลายของตนเองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น กระบวนการสืบเสาะแสวงหาความรู้ กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น รวมทั้งจัดการตนเอง

3 บทบาทของผู้สอน

ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 บทบาทการสร้างความยึดมั่นผูกพัน (Engage) ประกอบด้วย สร้างความไว้วางใจ (Trust) ให้เกิดกับผู้เรียน สร้างสัมพันธภาพที่ดีบนพื้นฐานของการยอมรับนับถือ ปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตรีงความสนใจ เอาใจใส่ ติดตาม และประทับประคองผู้เรียนและฟังผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง ไม่ด่วนสรุป ไม่ด่วนตัดสิน ไม่ด่วนสวนกลับ

ด้านที่ 2 บทบาทการเสริมพลังการเรียนรู้ (Empower) ประกอบด้วย กระตุ้นผู้เรียนให้มีกรอบความคิดแบบพัฒนาได้ (Growth Mindset) กระตุ้นให้

กำกับตนเอง ควบคุมตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของตนเองจากหลักฐานร่องรอยต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 นำสู่การสร้างสรรค์ (Production) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง มาสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนถึงกระบวนการ และจากผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผลงานนวัตกรรม แต่อาจจะเป็นชิ้นงานใด ๆ ตามระดับความสามารถ และเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้ และอาจจะเป็นผลงานที่สะท้อนถึงการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนการเชื่อมโยงความรู้หรือบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สะท้อนแนวคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในการเรียนรู้ และเกิดการนำตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลาย ใช้พลังคำถาม กระตุ้นการคิดขั้นสูงด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเลือกและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ด้านที่ 3 บทบาทการสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enliven) ประกอบด้วย กระตุ้นแรงบันดาลใจและแรงปรารถนาในการเรียนรู้ กระตุ้นแรงจูงใจภายใน

และความต้องการเรียนรู้สิ่งที่ท้าทาย สื่อสารและสร้างบรรยากาศที่กระตือรือร้น และเอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามในการเรียนรู้

แสดงออกถึงความกระตือรือร้น และมุ่งสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

10 บทบาทของผู้เรียน

สำหรับผู้เรียนนั้นมีบทบาทในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้มีทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่

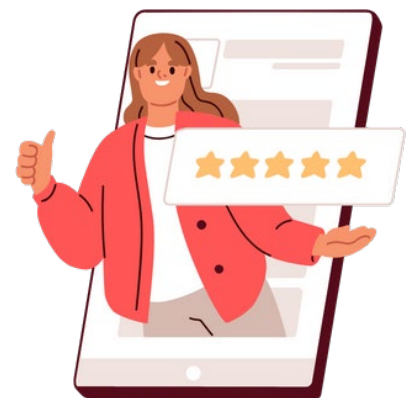

1. วิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง
2. ร่วมวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของตนเอง
3. พยายามใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
4. จัดการตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้
5. กำกับตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
6. ประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของตนเอง
7. สร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนถึงผลการเรียนรู้ของตนเอง
8. ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
9. สะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
10. ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ที่ใช้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มี 4 แนวทาง ได้แก่

1. ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สะท้อนทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ในระหว่างการจัดการเรียนรู้
2. ผู้สอนประเมินผลงานของผู้เรียนที่สะท้อนทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์หลังการจัดการเรียนรู้
3. ผู้เรียนสะท้อนคิดและประเมินทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของตนเองหลังการจัดการเรียนรู้
4. ผู้เรียนประเมินทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน และนำผลการประเมินไปพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง และแนวทางการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษา

1. ควรมีการกำหนดให้การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์เป็นจุดเน้นของการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์แล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

2. ควรมีการส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาโดยผู้บริหารและครูสอนได้ศึกษาทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

3. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยการฝึกอบรมพัฒนาผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจแนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนว่าเป็นอย่างไร และขยายประสบการณ์ให้ผู้สอนได้ฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ขั้นตอน ในลักษณะบูรณาการไปกับการจัดการเรียนรู้ตามปกติ และใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการ

ขับเคลื่อนการเรียนรู้ของผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

4. ควรให้การส่งเสริมให้ผู้สอนมีทักษะในการโค้ชผู้เรียนในลักษณะบูรณาการไปกับการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นบทบาทการโค้ช 3 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทการสร้าง ความยึดมั่นผูกพัน (Engage) 2) บทบาทการเสริมพลังการเรียนรู้ (Empower) และ 3) บทบาทการสร้างภาวะกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enliven) โดยที่บทบาททั้ง 3 ด้านดังที่กล่าวมา จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง สามารถควบคุมและกำกับตนเองได้ และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

5. ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้สอนให้มีความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ตามหลักการประเมินตามสภาพจริง 4 ประการ ได้แก่ 1) ใช้ผู้ประเมินหลายๆ ฝ่าย เช่น ผู้สอน ผู้เรียน เพื่อนและผู้เกี่ยวข้อง 2) ใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม การตรวจผลงาน 3) ประเมินหลายๆ ครั้ง ตลอดช่วงระยะเวลาการเรียนรู้ ได้แก่ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และติดตามผล 4) สะท้อนผลการประเมินไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์

ท่านที่สนใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมหรือรับชมวีดิทัศน์ การเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ ได้ตาม QR Code ด้านล่างนี้

Self-Directed Learning การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์

การจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์

“การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริม ครูอาจารย์เพื่อพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ : การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมครูอาจารย์ เพื่อพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่: การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาครูในการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัยจากทุกภาคส่วนของรัฐและเอกชน และเพื่อเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์ในทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้ร่วมกิจกรรมต้นแบบที่เป็นตัวอย่างในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมครูอาจารย์เพื่อพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่: การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย กรณีศึกษา: ต่างประเทศ และประเทศไทย

เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (DQ/ Digital Intelligence Quotient) แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัล กรณีศึกษาของต่างประเทศ 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเดนมาร์กในฐานะสมาชิกกลุ่มสหภาพยุโรป ประเทศสิงคโปร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย รวมทั้งนำเสนอแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัลในบริบทของประเทศไทย โดยประเทศที่เลือกมาศึกษาจัดอยู่ใน 5 อันดับแรกที่มีพลเมืองมีความก้าวหน้าทางสมรรถนะดิจิทัล จากการจัดอันดับสมรรถนะดิจิทัลเพื่อการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ของ International Institute for Management Development (IMD)

2. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล

เป็นการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในประเด็นการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยร่วมกับภาคีเครือข่ายในภาคการศึกษา ภาคสื่อ และผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ร่วมแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ในประเด็นการพัฒนาครู คุมนจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และความสำคัญของเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษา และการเรียนรู้ด้านดิจิทัล ทั้งในบทบาทของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (TMF) ซึ่งจะครอบคลุมไปถึงแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ

พ.ศ. 2561 สู่การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีทักษะความฉลาดทางดิจิทัล สามารถรับมือและรู้เท่าทันการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ

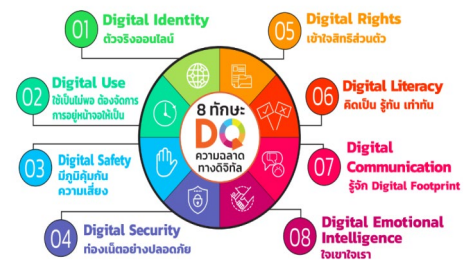
3. กิจกรรมต้นแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมครูอาจารย์เพื่อพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่: การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล (DQ Digital Intelligence) ของผู้เรียนทุกช่วงวัย

ในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย หัวข้อ “ครู SMART ฉลาดใช้ DIGITAL” ระหว่างวันที่ 23 - 24 มิถุนายน 2566 ณ โรงแรมทีเค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต้นแบบที่จะเป็นตัวอย่างการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับ I AM KRU. สังคมสร้างสรรค์ของคนสอน กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ

การพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัล และการส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการใช้สื่อดิจิทัลอย่างถูกต้องและเหมาะสมเนื่องจากกลุ่มผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพในโลกอนาคต ทั้งนี้ แนวคิดหลักในการออกแบบการจัดกิจกรรม คือ “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Lifelong Learning) และ “การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์” นำมาออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องตามกรอบความฉลาดทางดิจิทัล (DQ Digital Intelligence Framework) ที่จะช่วยส่งเสริมให้ครูเกิดทักษะความฉลาดทางดิจิทัล สร้างความเข้าใจ สร้างภูมิคุ้มกันในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้อย่าง รู้เท่าทัน และปลอดภัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สำหรับเนื้อหาในการอบรมจะมุ่งพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญนอกเหนือจากความฉลาดทางปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เพื่อตอบโจทย์ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมสู่การเป็น “ดิจิทัลไทยแลนด์” (Digital Thailand) โดยเนื้อหาที่ใช้ในการอบรมจะสอดคล้องกับองค์ประกอบความฉลาดทางดิจิทัล แบ่งเป็น 3 ระดับ 8 ด้าน ดังนี้

ระดับความฉลาดทางดิจิทัล 3 ระดับ ได้แก่ การเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) ความคิดสร้างสรรค์ทางดิจิทัล (Digital Creativity) และการเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล (Digital Entrepreneurship)

กรอบความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน ได้แก่ ตัวตนดิจิทัล (Digital Identity) การใช้งานดิจิทัล (Digital Use) ความปลอดภัยดิจิทัล (Digital Safety) ความมั่นคงดิจิทัล (Digital Security) ความฉลาดทางอารมณ์ดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และสิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

ในการออกแบบการจัดกิจกรรมในหัวข้อ “ครู SMART ฉลาดใช้ DIGITAL” ตั้งแต่การกำหนดกรอบแนวคิดหลัก เนื้อหาที่ใช้ในการอบรม และกิจกรรมย่อยในแต่ละช่วงเวลามาจากการศึกษาวิจัย องค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการหารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งครูที่ทำหน้าที่

ในการ “สอนครู” ล้วนเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการอบรมและพัฒนาครู สามารถสรุปแนวคิดในแต่ละกิจกรรม ได้ดังนี้

1). “เรียนรู้จากข่าว” เป็นการนำเสนอเทคนิคการทำงานของภาคสื่อมวลชนและกิจการโทรทัศน์ที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานด้านการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสื่อดิจิทัลในโลกปัจจุบัน ทั้งด้านวิธีการกำหนดเนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย และกระแสสังคม ขณะนั้น โดยมุ่งเน้นให้ครูสามารถนำเทคนิคการทำงานของสื่อมวลชนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เช่น การจัดทำสื่อการสอนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ รวมถึงการหยิบยกประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคมมาเป็นสื่อการสอน ฝึกให้เด็กรู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวอย่างรู้เท่าทัน

2) “ความฉลาดทาง DQ 8 ด้าน” เป็นการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับกรอบความฉลาดทางดิจิทัลทั้ง 8 ด้าน ซึ่งเป็น 8 กลุ่มสำคัญของการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้านของชีวิตดิจิทัลของบุคคล จนถึงการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงความสำคัญของชีวิตดิจิทัล คือ การเคารพในสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรี และคุณค่าของบุคคลในทุกด้านของดิจิทัล

3) “หลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในโรงเรียน” มุ่งเน้นให้ครูรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ประเภทของสื่อและสารสนเทศที่พบในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5Qs, Fact และ Opinion (FO) ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับ Fact – Truth – Authentic แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถพิสูจน์ได้ เพื่อให้เข้าใจจุดประสงค์และเจตนาของสื่อที่ได้รับ

4) “ไม่เท่าทันรับกรรมอย่างโหด (Digital Footprint Study)” มุ่งนำเสนอกรณีศึกษาเกี่ยวกับการ

สอบสวนคดีทางไซเบอร์ และกระบวนการสืบคดีด้วยเทคโนโลยี “ร่องรอยทางดิจิทัล” (Digital Footprint) เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันและรู้จักระมัดระวังในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกประเภท และเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของผู้ไม่หวังดีหรือมีฉ้อฉลที่อาจแฝงมาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการรู้เท่าทันภัยไซเบอร์ด้วยเทคนิคที่เรียกว่า “IQ – EQ – Awareness”

5) “ครูสอนครู : ทักษะการใช้ดิจิทัลในโลกของครูพร้อมสร้างความเชื่อมั่นเสริมพลัง” มุ่งให้ครูใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ (CBE) ในการจัดการเรียนรู้อิงพื้นฐานแนวคิดที่ว่า “คิดได้ ทำเป็น เห็นคุณค่า” พร้อมทั้งบูรณาการข้ามศาสตร์วิชากับกระบวนการ IPES โดยมีแนวทาง 4 ลักษณะที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การตื่นตัวทางสติปัญญา (Intellectually active) การตื่นตัวทางกาย (Physically active) การตื่นตัวทางอารมณ์ (Emotionally active) และกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัวทางสังคม (Socially active) รวมทั้งนำเสนอแนวทางการพัฒนาเนื้อหาการสอน โดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการผลิตสื่อการสอน พัฒนาเทคนิคการสอนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดึงความสนใจของผู้เรียนในชั้นเรียน เน้นการตั้งคำถามกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และมีเป้าหมายสุดท้ายคือ “ผู้เรียน”

6) “ครูสอนครู: ฝึกปฏิบัติเพื่อการค้นพบ DQ ในหัวข้อ ครูแฉแพ้ไม่เป็น” มุ่งให้ครูใช้กระบวนการ OLE มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบสื่อการสอนผ่านหนังสือ (ระยะเวลา 3 นาที) ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบกระบวนการ การกำหนดคำสำคัญ (Keyword) รูปแบบการเล่าเรื่อง การกำหนดสถานการณ์/สถานที่ ประเภทของหนังสือ การวางกรอบโครงเรื่อง “ใคร – ทำอะไร – ที่ไหน –

อย่างไร” นำไปสู่จุดสุดยอด (Climax) จนกระทั่งถึงตอนจบของเรื่อง

7) “ครูสอนครู : หลักสูตรหน้าเดียว ปรับใช้ให้ เกิดสมรรถนะ” มุ่งให้ครูรู้จักนำสิ่งที่มีอยู่รอบตัวมาออกแบบ และสร้างเป็นสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งแนวทางการฝึกให้ผู้เรียนเป็น “นักตั้งคำถาม - นักช่างสังเกต - นักฉกฉวย” และได้นำเสนอกรณีศึกษาตัวอย่างสื่อการสอนในรูปแบบ “บอร์ดเกมส์” ทั้งนี้ ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าว จะได้รับการอบรม เพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลในมิติต่าง ๆ ทั้งยังสามารถนำองค์ความรู้ และประสบการณ์ ที่ได้ไปต่อยอด ปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทในชั้นเรียนและสถานศึกษาของตนได้ ตลอดจนเกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือของครูในการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัล ให้แก่ผู้เรียนได้ต่อไป

จากการดำเนินโครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมครูอาจารย์ เพื่อพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่: การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียน ทุกช่วงวัย ประจำปีงบประมาณ 2566 นี้ พบว่า นอกเหนือจากผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องแล้ว ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าวยังก่อให้เกิดเครือข่ายการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัล ทั้งในรูปแบบองค์กรและบุคคลที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านความรู้ความสามารถ แนวความคิดกระบวนการทำงาน ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่ล้วนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ในมิติต่าง ๆ ให้กับกลุ่มผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้อง

ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้านผู้ร่วม สร้างสรรค์นวัตกรรม โดยเฉพาะคุณลักษณะความฉลาดทางดิจิทัล นำไปสู่การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่สามารถใช้ดิจิทัลได้อย่างรู้เท่าทัน เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ได้ในอนาคต นอกจากนี้ กลุ่มผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมต้นแบบ ยังสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการนำองค์ความรู้และทักษะที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต้นแบบไปประยุกต์ใช้ ขยายผล ต่อยอด และพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องให้เกิดความยั่งยืนได้ต่อไป

“การปรับปรุงและพัฒนา

แผนการศึกษาแห่งชาติ”

ปีงบประมาณ 2566 สำนักงานฯ เตรียมการปรับปรุงและจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ดำเนินการที่สำคัญ 2 เรื่อง ดังนี้

1. การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 สู่การปฏิบัติในช่วง 5 ปี แรกของแผน (พ.ศ. 2560 – 2579)

เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะ/มาตรการ/แนวทางการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ให้บรรลุสู่เป้าหมายตามที่กำหนด และได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและทบทวนแผนการศึกษาแห่งชาติฯ และการกำหนดมาตรการ แนวทาง แก้ไขปัญหา หรือสามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ทันต่อสถานการณ์ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ไปสู่เป้าหมายทั้ง 5 ด้านภายในปี พ.ศ. 2579 นอกจากนี้ ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการวางระบบติดตามการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ของหน่วยงานระดับกระทรวง ส่วนกลาง ภูมิภาค และสถานศึกษาในระยะต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ 3 ประเด็น เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในช่วง 5 ปีแรกของการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติฯ ดังนี้

1) ประเด็นการติดตาม เป็นการติดตามที่เน้นกระบวนการดำเนินงาน (Process) โดยยึดตามแนวทาง

การพัฒนา และแนวปฏิบัติที่ระบุตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน **ครอบคลุม 6 ยุทธศาสตร์ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579** ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2) ระยะเวลาการติดตาม เป็นการติดตามการดำเนินงานที่เกิดในช่วง 5 ปีแรกของแผน คือระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2564

3) กลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 หน่วยงานส่วนกลาง รวมจำนวนทั้งสิ้น 24 แห่ง แบ่งเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา เช่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมกิจการเด็กและเยาวชน) กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์

กลุ่มที่ 2 หน่วยงานส่วนภูมิภาค ดำเนินการเก็บข้อมูลจากศึกษาธิการภาค 18 แห่ง ศึกษาธิการจังหวัด 77 แห่ง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป. 183 แห่ง และสพม. 62 แห่ง) เท่านั้น รวมจำนวน 245 แห่ง

กลุ่มที่ 3 ส่วนสถานศึกษา กำหนดเป็นสถานศึกษาในทุกสังกัด และห้องเรียนทุกระดับ กระจายครอบคลุมใน 6 ภูมิภาค จำนวน 455 แห่ง โดยได้ดำเนินการสุ่มสถานศึกษาจากฐานข้อมูลสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 4 ครอบคลุมระดับ/ประเภทการศึกษา คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันอาชีวศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา ส่วนสถานศึกษาเฉพาะทาง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรายชื่อสถานศึกษาที่ระบุไว้รายงาน เรื่อง รายงานสภาพการจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย ปี 2562 - 2563

2. ผลการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามรายยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ.2560 - 2564) พบว่า ทุกหน่วยงานรับทราบถึงการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ และส่วนมากมีการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - 2564 แต่โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานที่จัดทำในปี พ.ศ. 2564 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องการให้ข้อมูลของผู้รับผิดชอบที่อาจมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายภาระงาน หรือผู้ที่เคยรับผิดชอบไม่ได้ปฏิบัติงานแล้ว ส่งผลให้ไม่สามารถให้ข้อมูลการดำเนินงานย้อนหลังในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2563 ได้ และเมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานจำแนกตามรายยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของทั้ง 4 หน่วยงาน

พบว่า การดำเนินของหน่วยงานบางส่วนยังดำเนินงานไม่ครบทุกแนวปฏิบัติ และไม่สามารถขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาที่เป็นจุดเน้นของหน่วยงานได้ โดยภาพรวมความก้าวหน้าการดำเนินงานของแผนการศึกษาแห่งชาติฯ เมื่อใช้การปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความก้าวหน้าการดำเนินงานในมิติ (1) การดำเนินงานได้ครบตามแนวปฏิบัติ และ (2) การดำเนินงานสนับสนุนจุดเน้นแนวทางการ พบว่า ยุทธศาสตร์ที่ 2 มีความก้าวหน้าการดำเนินงานมากที่สุด ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 3 มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานน้อยสุดจากทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ เนื่องจากยังไม่สามารถดำเนินงานได้ครบทุกแนวปฏิบัติ และการดำเนินงานยังไม่สอดคล้องกับจุดเน้นแนวทางการพัฒนา

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ไปสู่เป้าหมายภายในปี พ.ศ. 2579 หน่วยงานและสถานศึกษาได้เสนอข้อเสนอแนะเพื่อขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ให้บรรลุเป้าหมายภายในปี พ.ศ. 2579 **จำแนกข้อเสนอแนะเป็น 2 ประเด็น คือ**

ประเด็นที่ 1 ข้อเสนอที่มีต่อแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้แก่ กระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปฏิบัติ เพื่อให้การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสามารถลงสู่การปฏิบัติได้จริง ควรทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาสาระ เช่น ควรทบทวนตัวชี้วัด เนื่องจากตัวชี้วัดบางตัวไม่เหมาะสม/ไม่สอดคล้องกับสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน และตัวชี้วัดมีจำนวนมากเกินไป การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาควรมีความชัดเจนเห็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ควรมีการวางระบบติดตามการดำเนินงานที่บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อลดภาระการให้ข้อมูลของหน่วยงานปฏิบัติ ทั้งนี้ควรพัฒนารูขี้นข้อมูล Big Data

เพื่อให้ง่ายต่อการรายงานผลให้หน่วยงานต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรเผยแพร่ผลประเมินให้สาธารณชนได้รับทราบเพื่อใช้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ควรประชาสัมพันธ์แผนการศึกษาแห่งชาติฯ อย่างต่อเนื่อง และเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะระดับหน่วยปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และตระหนักเห็นความสำคัญของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ

ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะต่อปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ เช่น หน่วยงานและสถานศึกษาได้เสนอข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ สรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่

1) โครงสร้างและอัตรากำลัง โดยควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อลดความซ้ำซ้อนของบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน

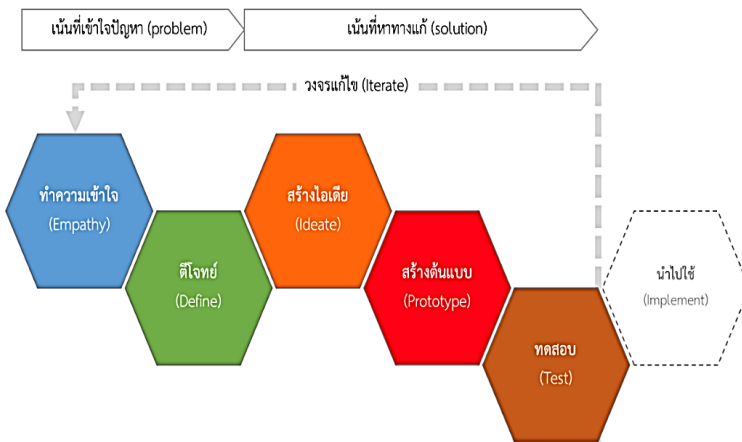
2) กฎระเบียบ ควรปรับเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรให้สอดคล้องกับหน้าที่ภารกิจของหน่วยงาน โดยเฉพาะระดับหน่วยปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนกฎระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ

3) งบประมาณ ควรกระจายอำนาจด้านงบประมาณ เพื่อให้การบริหารงานด้านงบประมาณมีความคล่องตัว

2. การศึกษา เรื่อง กำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab เพื่อประกอบการปรับปรุงและพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2560 – 2570 หมวดหมายที่ 12 กำหนดว่า “ไทยมี

กำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต พบว่าจุดเน้นสำคัญ คือ **“การพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง”** เพื่อเร่งฟื้นฟูประเทศไทยหลังสถานการณ์โควิด - 19 ด้วยหลักการล้มแล้วลุกไว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะต้องมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเพื่อเป็นการนำกระบวนการหรือนวัตกรรมการจัดทำนโยบายแนวใหม่ด้วยเทคนิควิธีการห้องปฏิบัติการนโยบาย หรือ Policy Lab ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ (Human-Centric) ซึ่งนับเป็นกลไกสำคัญตามแนวทางการพัฒนาที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อสามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมาใช้ในกระบวนการดำเนินงาน โดยกำหนดประเด็นการศึกษา เรื่อง **“กำลังคนสมรรถนะสูง”** ด้วยกระบวนการ Policy Lab (With Design Thinking) เพื่อประกอบการปรับปรุงและพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ และกำหนดพื้นที่เป้าหมายครอบคลุมใน 6 ภูมิภาค 6 จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท และเชียงราย

การดำเนินงาน นำเทคนิควิธีการของกระบวนการ Policy Lab โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 5 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ (1) การสำรวจและเข้าใจปัญหา (Empathy) (2) การตีโจทย์ปัญหา (Define) (3) การระดมความคิดเห็น/แนวทางแก้ไขปัญหา (Ideate) (4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และ (5) การทดสอบ (Test)

ภายหลังจากดำเนินการตามขั้นตอนตามกระบวนการของ Policy Lab ใน 6 พื้นที่ 6 จังหวัด (ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท และ เชียงราย) โดยได้มีการลงพื้นที่จังหวัดละ 2 ครั้ง รวมทั้งหมด 12 ครั้ง เริ่มจากการลงพื้นที่ครั้งแรกได้สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีบริบทที่แตกต่างกัน และการลงพื้นที่รอบที่สองจากการประชุมระดมความคิดเห็นได้กำหนดโจทย์ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ร่วมกันอีกครั้ง รวมถึงได้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง รวมถึงได้แนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันออกแบบทดลองตามข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา และทำการทดสอบในเบื้องต้น แล้วนำข้อมูลมาสรุปวิเคราะห์ สังเคราะห์เปรียบเทียบภายในจังหวัด และวิเคราะห์เปรียบเทียบภาพรวม 6 จังหวัด และตรวจสอบและรับฟังความคิดเห็นจากพื้นที่อีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะจัดทำเป็นองค์ความรู้และข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่อง **“การพัฒนา กำลังคนสมรรถนะสูง”** ประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป

“การผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ของคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยมีความก้าวหน้าที่สำคัญ อาทิ

1. การพัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและรับรองหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ในรูปแบบของดิจิทัลแพลตฟอร์มติดตามได้ที่ www.thailandnqf.org โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) บริหารและจัดการข้อมูลที่ได้รับการรับรองหลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
- 2) ประสาน เชื่อมโยงข้อมูลด้านหลักสูตรที่ได้รับการรับรองกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
- 4) เป็นเครื่องมือสนับสนุนให้สถานศึกษา/หน่วยฝึกอบรมสามารถนำเสนอข้อมูลหลักสูตรผ่านระบบได้อย่างรวดเร็ว และองค์กรกลาง/คณะกรรมการสามารถพิจารณากลับกรองหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์กรอบคุณวุฒิแห่งชาติผ่านระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา

ในการพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลของ สกศ. กำหนดเป้าหมายในโยงข้อมูลของหน่วยงานหลัก อาทิ (1) ระบบบริหารสถานศึกษา ศธ.02 ออนไลน์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้มีการเพิ่ม Function แสดงข้อมูลหลักสูตรของการอาชีวศึกษา ทั้งหมด ข้อมูลหลักสูตรที่ปรับปรุง และการรองรับ

หลักสูตรระยะสั้น (Short Course) (2) แพลตฟอร์มการบริหารจัดการข้อมูลด้านกำลังคนของประเทศ (E-Workforce Ecosystem Platform) ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยเฉพาะในส่วนของมาตรฐานอาชีพ และคุณวุฒิวิชาชีพ (3) มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และหลักสูตรฝึกอบรม ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และ (4) ระบบการขึ้นทะเบียนหลักสูตรและระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online: CHECO) ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

2. การพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

- 1) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติในระดับ ปวช. และ ปวส. ในสาขาอาชีพนำร่องตาม “แผนปฏิบัติการด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาอาชีพที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการพัฒนาประเทศตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ พ.ศ. 2562 – 2565” ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2563 ใน 7 สาขาอาชีพ ได้แก่ (1) โลจิสติกส์โครงสร้างพื้นฐาน (ระบบราง) (2) โลจิสติกส์และซัพพลายเชน (3) หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ (4) ปีโตรเคมี และเคมีภัณฑ์ พลังงาน และพลังงานทดแทน

(5) อาหารและเกษตร (6) เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และดิจิทัลคอนเทนต์ และ (7) แม่พิมพ์

นอกจากนี้ สอศ. ได้นำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรขยายผลไปยังสถานศึกษาที่เป็นศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management: CVM) และศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) และมีเป้าหมายจะพัฒนาให้ครบทุกหลักสูตรภายในปี พ.ศ. 2567

2) การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยความร่วมมือระหว่าง สกศ. กับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กพร. และ สคช. โดยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในสังกัด สช. ให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ และมีสมรรถนะตรงตามระดับของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว ได้มีการนำมาตรฐานอาชีพที่เป็นที่ยอมรับในแต่ละสาขาอาชีพ อาทิ มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพของ สคช. มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติของ กพร. หรือมาตรฐานสากล มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ เช่น การนวดไทยรักษาโรค การบำรุงรักษารถยนต์ทั่วไปก่อนการใช้งาน ผู้สอนตัดผมบุรุษ พนักงานขับรถข้ามพรมแดน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับสมรรถนะของกำลังคนให้ได้มาตรฐานของประเทศและสากล รวมถึงสามารถสะสมและเทียบโอนผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อขอรับการรับรองคุณวุฒิการศึกษาและคุณวุฒิวิชาชีพ/มาตรฐานฝีมือแรงงานได้

ทั้งนี้ โรงเรียนเอกชนนอกระบบในสังกัด สช. ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และได้เสนอขออนุมัติหลักสูตรตามขั้นตอนของต้นสังกัด โดยมีหลักสูตรตาม

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเตรียมเสนอขอขึ้นทะเบียนหลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

3) การบูรณาการขับเคลื่อนงานผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และการเพิ่มโอกาสการมีงานทำ ณ จังหวัดภูเก็ต เพื่อส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น และสามารถเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามระบบ ด้วยการสะสมและเทียบโอนผลลัพธ์การเรียนและประสบการณ์ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา/ฝึกอบรมได้รับคุณวุฒิการศึกษา ควบคู่กับการรับรองมาตรฐานอาชีพ

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อ (1) หลักสูตรได้รับการรับรองจากหน่วยที่ดูแลเรื่องคุณวุฒิวิชาชีพ/มาตรฐานฝีมือแรงงาน และ (2) สามารถเทียบระดับสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา/ฝึกอบรมกับระดับคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อรองรับระบบการสะสมและเทียบโอนผลลัพธ์การเรียนรู้และประสบการณ์ หรือธนาคารหน่วยกิต รวมถึงการขึ้นทะเบียนและรับรองหลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติในรูปแบบดิจิทัลแพลตฟอร์มต่อไป โดยในปลายปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้จัดการประชุมทางวิชาการโครงการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนสู่การปฏิบัติ จำนวน 3 ครั้ง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และนำเสนอผลความสำเร็จของการขับเคลื่อนงานด้วยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในระดับนโยบาย และหน่วยงาน/สถานศึกษาในพื้นที่

“การเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการจัดทำแนวทางการจัดตั้งหน่วยงานกลางธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติเพื่อเป็นกลไกสำคัญของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุผลต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตของประเทศ

ไทยสู่การปฏิบัติ และผลักดันไปสู่การดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างชัดเจน สร้างโอกาสให้แรงงานและประชาชนทั่วไปในการเพิ่มทักษะ (Upskill) และพัฒนาทักษะใหม่ (Reskill) นำไปสู่การยกระดับวิชาชีพ และเป็นการเชื่อมโยงทุกระบบการศึกษา โดยมีจุดเน้นการดำเนินงานเพื่อเปิดโอกาสการศึกษาทุกช่วงวัยจะเรียนที่ไหนขอสำเร็จการศึกษาที่ไหนก็ได้

การดำเนินการแบบพหุภาคีกำลังบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สป.ศธ. สพฐ. สอศ. สกร. สข. สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์สะสมหน่วยกิตประจำจังหวัดใน 77 จังหวัด เป็นหน่วยเชื่อมโยงระบบการศึกษาเข้าด้วยกัน รับเรื่องขอเทียบโอน ดำเนินการเทียบโอนตามเกณฑ์และมาตรฐานแต่ละระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษา

มีกลไกการขับเคลื่อนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ดังนี้

1. คณะกรรมการธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ ทำหน้าที่

1.1) กำหนดนโยบาย กรอบการดำเนินงาน และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ

1.2) กำหนดระเบียบ เกณฑ์ แนวทาง แนวปฏิบัติการจัดการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ

1.3) กำกับ ติดตาม และแต่งตั้งอนุกรรมการตามที่เห็นสมควร

2. คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานของธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด

การดำเนินงาน

1. แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาและจัดทำแนวทางการจัดตั้งหน่วยงานกลางธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่ 1) ศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดกรอบแนวทางการจัดตั้งหน่วยงานกลางธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ 2) จัดทำคู่มือ เกณฑ์ แนวทาง แนวปฏิบัติการจัดการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของระบบธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ และ 3) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดตั้งศูนย์ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัดโดยกำหนดพื้นที่นำร่องขับเคลื่อนการดำเนินงาน

5 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน เชียงใหม่ อุตรธานี ปทุมธานี และนครศรีธรรมราช

2. ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด ณ จังหวัดลำพูน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการศึกษาของระบบธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติในระดับจังหวัดสู่การปฏิบัตินำไปสู่การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม

3. ศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบของหน่วยงานกลางและกลไกการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตของประเทศไทย”

4. จัดทำคู่มือการดำเนินงานการจัดการศึกษาของระบบธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานระดับนโยบาย และหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับระบบธนาคารหน่วยกิตสามารถนำคู่มือ เกณฑ์ แนวปฏิบัติการจัดการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ของระบบธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ ใช้ในการดำเนินงานระบบธนาคารหน่วยกิตได้เป็นระบบอย่างชัดเจน และเกิดการขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ดำเนินงานตามคำสั่งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการศึกษา ที่ 1/2566 เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนวาระเร่งด่วนทางการศึกษา (Quick Win): คณะที่ 1 คณะทำงานขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตเพื่อทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอแนวทางการนำระบบธนาคารหน่วยกิตในระดับการศึกษาต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ

6. จัดประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง การจัดทำข้อเสนอแนวทางและกลไกการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การดำเนินงานของระบบธนาคารหน่วยกิตในหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายหรือระเบียบที่จะรองรับการทำงานของระบบธนาคารหน่วยกิตให้มีความครอบคลุมและเชื่อมโยงกับการทำงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขระเบียบ/ประกาศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการระบบธนาคารหน่วยกิต และจัดทำข้อเสนอแนวทางการนำระบบธนาคารหน่วยกิตในระดับการศึกษาต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ

แผนการดำเนินงานต่อไป

1. พัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มของธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ และจัดทำข้อเสนอแนวทางในการนำระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มของธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติไปใช้

2. ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัดเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการศึกษาของระบบธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติในระดับจังหวัดไปสู่การปฏิบัตินำไปสู่การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม

3. ติดตาม ประเมินผล สรุปผล และสนับสนุน การดำเนินงานศูนย์ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัดให้ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขยายผล การดำเนินงานในระยะต่อไป

4. จัดทำข้อเสนอแนวทางการจัดตั้งหน่วยงาน กลางธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ เสนอต่อคณะกรรมการ สภาการศึกษาเพื่อพิจารณา

การจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม

การจัดทำดัชนีการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย

ใช้ข้อมูลดัชนีชี้วัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย พ.ศ. 2563 เป็นสารตั้งต้น ซึ่งดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย พ.ศ. 2563 มี 3 มิติ คือ **“มิติ 1 สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต”** ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่การเรียนรู้เพียงพอตามความต้องการ ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ โดยไม่มีข้อจำกัด และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ **“มิติ 2 ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต”** ประกอบด้วย คนไทยมีองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และคนไทยสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ **“มิติ 3 ผลของการศึกษาและเรียนรู้”** ประกอบด้วยสมรรถนะด้านสุขภาวะ สมรรถนะด้านการเงิน ความเป็นพลเมือง และสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์พบว่า ดัชนีการศึกษา ปี 2563 มีจำนวนตัวชี้วัดค่อนข้างมาก ตัวชี้วัดบางตัวเป็นกระบวนการไม่ใช่ผลลัพธ์ สาเหตุของตัวชี้วัดการศึกษาที่มีจำนวนค่อนข้างมากนั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านการศึกษา คือ ยังไม่สามารถหาตัวชี้วัดเพียงตัวเดียวที่สามารถอธิบายครอบคลุมภาพรวมได้อย่างชัดเจน

ไม่เหมือนด้านสาธารณสุขที่ใช้อายุขัยเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัดที่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้

(ร่าง) กรอบตัวชี้วัดในดัชนีการศึกษาเพื่อเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย กำหนดตัวชี้วัดจากผลของการศึกษาและเรียนรู้ ซึ่งเป็นการปรับจากมิติด้านที่ 3 ของดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปี 2563 มาปรับปรุงและกำหนดใหม่ 4 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 สุขภาวะ (Life Expectancy) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยอายุ ได้แก่ ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ตั้งครรภ์ก่อนวัย ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ไม่ดื่มสุรา/สูบบุหรี่ อัตราการเกิดมีชีพ ภาวะทุพโภชนาการ สุขภาพจิต ความสมบูรณ์ทางร่างกาย ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะเด็ก พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ (หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล คือ กระทรวงสาธารณสุข) ครั้วเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน ครั้วเรือนมีการใช้ยาบำบัด บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น (หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล คือ กระทรวงมหาดไทย จากข้อมูล จปฐ.)

ด้านที่ 2 การเงิน (Financial) ประกอบด้วย รายได้ รายจ่ายเฉลี่ยของครั้วเรือน หนี้สินครั้วเรือน ครั้วเรือนมีการเก็บออมเงิน (หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล คือ

กระทรวงมหาดไทย) การออมเงิน อัตราการมีงานทำ ภาระหนี้สิน (จัดทำตัวชี้วัดตามแผนปฏิรูปประเทศ)

ด้านที่ 3 ความเป็นพลเมือง (Citizenship) ประกอบด้วย อัตราการเสียชีวิตจากการบาดเจ็บทางถนน (หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล คือกระทรวงสาธารณสุข) สถิติการใช้สิทธิเลือกตั้ง (หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล คือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง) สถิติคดีของศาลยุติธรรม ได้แก่ คดีอาญา ต่อ 100,000 คน คดีเด็กและเยาวชน (หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล คือ กระทรวงยุติธรรม)

ด้านที่ 4 สิ่งแวดล้อม (Environment) ประกอบด้วย สถานการณ์คุณภาพน้ำผิวดิน น้ำทะเลชายฝั่งและน้ำบาดาล สถานการณ์คุณภาพอากาศ และระดับเสียง สถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของเสียอันตราย (หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล คือ กรมควบคุมมลพิษ)

คณะทำงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีมติปรับแก้ (ร่าง) กรอบตัวชี้วัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากข้อมูลตัวชี้วัดยังไม่สะท้อนความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยที่สามารถใช้การเรียนรู้ยกระดับคุณภาพชีวิตตนเองสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาจต้องนำตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการ หรือ input เข้ามาผสมผสานเข้ากับตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ โดยอาจศึกษา ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index) ของ UNDP และศึกษาดัชนีทุนมนุษย์ ของ World Bank แล้วนำมาปรับกับการจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย และตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยไม่ควรจะมีจำนวนมากเกินไป

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม

กระบวนการของการจัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ปี 2564 โดยคณะทำงานจัดทำแนวทางและข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งมีนายชัยศ อิมสุวรรณ เป็นประธาน องค์กรประกอบของคณะทำงานประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ได้แก่ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย) กรมกิจการผู้สูงอายุ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) และผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัย ซึ่งก่อนที่จะจัดทำเป็น (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบายฯ นี้ ได้มีการรับฟังข้อมูลภารกิจที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินงาน

เกี่ยวกับผู้สูงอายุ การศึกษาเอกสาร การลงพื้นที่ และข้อมูลจากงานวิจัย 3 เรื่องของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คือ 1) สภาพการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุในประเทศไทย การสังเคราะห์งานวิจัยผู้สูงอายุในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2563 2) ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็น 3) แนวทางการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทยยุคดิจิทัล เมื่อได้จัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบายฯ แล้วเสร็จได้ส่งเนื้อหาสาระของ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบายฯ ให้ชมรม สมาคม หน่วยงานระดับนโยบายและปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานผู้สูงอายุ ทั้ง 77 จังหวัด ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รวมถึงเปิดเวทีสาธารณะให้ประชาชนร่วมแสดง ความคิดเห็นในเวทีมหกรรมการศึกษาแห่งชาติช่วงปลายเดือน

กันยายน 2564 อีกทั้งมีการลงพื้นที่เพื่อรับฟังและระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่มีการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ ณ จังหวัดสงขลา และได้ดำเนินการปรับปรุงข้อมูลจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในช่วงปี 2565

คณะทำงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ความเห็นเพิ่มเติมอย่างหลากหลาย เช่น กลไกการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เรื่องเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit) ทั้งในรูปแบบของการให้ผู้สูงอายุรับคู่มือและสิทธิ์ในการสะสมเครดิตเพื่อไปศึกษาเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ หรือในรูปแบบ Social Credit ที่ทำเป็นโครงการจิตอาสาให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อสะสมคะแนนจิตอาสาและเพิ่มเป็นเครดิตของนักศึกษา หรือการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุให้ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม Active/Proactive กลุ่มที่ยังแข็งแรง มีความสามารถในการสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือคนรุ่นหลัง หรือริเริ่มบุกเบิกเรื่องใหม่ ๆ และกลุ่ม Passive หรือกลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุน

สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม ปรับ และเพิ่มเติมให้กระชับเป็น 4 ประเด็น คือ

1) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางเป็นคณะกรรมการระดับชาติ ประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นต้น มีรองนายกเป็นประธาน โดยมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทาง เป้าหมายการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ เป็นผู้ประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุน จัดหาทรัพยากร รวมถึงบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อีกทั้งมีหน้าที่ติดตามกำกับดูแล ประกันคุณภาพการเรียนรู้ ออกตราสัญลักษณ์ ประกันคุณภาพการเรียนรู้

2.) งานวิจัยและการผลิตบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแล และจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุยังมีน้อย ควรมีการดำเนินการเพิ่ม โดยอาจจัดเป็นหลักสูตร Non Degree และอาจมีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นผู้รับผิดชอบ

3) ส่งเสริมให้มีพื้นที่การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ Learning Credit กองทุนพัฒนาผู้สูงอายุ ศูนย์ LLCC (Life and Learning Counselling Center) เป็นลักษณะออนไลน์ที่ผู้สูงอายุสามารถโทรศัพท์ไปปรึกษา

4) ควรมีการทำ Content หรือเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุให้ครอบคลุม เช่น ปัจจุบันยังไม่ค่อยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าสู่ภาวะสุดท้ายของชีวิต เป็นต้น

“การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ประจำปี 2566 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย สิ่งประดิษฐ์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ประจำปี 2566 ครั้งที่ 17 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย สิ่งประดิษฐ์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา ในรูปแบบผสมผสาน ซึ่งจะเป็นการขับเคลื่อนการใช้ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมและแบบปฏิบัติ ที่ดีทางการศึกษาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนา การศึกษาของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวที นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมและแบบอย่างปฏิบัติที่ดีทาง การศึกษา สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของนักวิจัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันออกแบบและพัฒนา งานวิจัยให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและสามารถผลิต งานวิจัยที่ใช้ประโยชน์ได้จริง และพัฒนา ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยใน การยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นการพิจารณาคัดเลือกและตัดสินผลงานวิจัยทางการศึกษาที่มีคุณภาพโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัยและการศึกษาระดับประเทศ ในประเด็น การวิจัย 6 ประเด็น ประกอบด้วย การลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการพลิกโฉม การศึกษาอีก 5 ประเด็น ตามที่ประเทศไทยได้แถลงต่อ

ที่ประชุมระดับผู้นำว่าด้วยการพลิกโฉมการศึกษา (Transforming Education Summit 2022 หรือ TES 2022) ได้แก่ การฟื้นฟูการเรียนรู้หลังสถานการณ์โควิด-19 การส่งเสริม การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงของโลก การลงทุนด้าน การศึกษาของภาครัฐ การผลิตและพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และการพลิกโฉมการศึกษา ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

การจัดประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 17 “การพลิกโฉมการศึกษาไทยเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน” ในระหว่างวันที่ 8 - 9 สิงหาคม 2566 ณ โรงแรมอัศวิน แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร และถ่ายทอดสดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สำนักงานฯ ร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และองค์การยูนิเซฟ (ประเทศไทย) รวมทั้งหน่วยงานภาคี เครือข่ายทางการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ สำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สพ.) สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่ประชุมอธิการบดี แห่งประเทศไทย ที่ประชุมคณะกรรมการอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และที่ประชุมอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

งานประชุมทางวิชาการฯ ได้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยายและเสวนา The Use of Research Evidence in Education Policy: Global and International Perspectives, Bridging the Gap between Research and Policy: Insights from AERO) การเชื่อมโยงระหว่างการวิจัยกับการกำหนดนโยบายทางการศึกษา การลงทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและการทำงานที่มั่นคง การนำเสนอผลงานวิจัยและนิทรรศการ โดยผู้เข้าร่วมประชุมเสนอให้มีการจัดการประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ต่อเนื่องทุกปี ควบคู่ไปกับการถ่ายทอดสดผ่านสื่อออนไลน์ เพราะสามารถเข้ารับชมย้อนหลังได้ทันที ทุกเวลา การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ในการประชุมทางวิชาการฯ มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการวิจัยทางการศึกษา และพัฒนาเครือข่ายวิจัยทางการศึกษาให้เกิดความร่วมมือ ร่วมพลัง พัฒนาการศึกษาของประเทศโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้ครู คณาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาเกิดแรงบันดาลใจสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพลิกโฉมการศึกษาไทยเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

พัฒนาคุณภาพ การศึกษา

“การจัดการศึกษาตามมาตรา 12

ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542”

การศึกษาโดยครอบครัว (Home School) และ ศูนย์การเรียนรู้ (learning Center) เป็นการจัดการศึกษา ตามมาตรา 12 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์เป็นการจัดการศึกษาสำหรับ กลุ่มเป้าหมาย โดยเป็นการศึกษาทางเลือกที่มีลักษณะเป็น การศึกษา นอก ระบบ หรือ ตาม อั ธ ยา ศัย มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ไม่ประสงค์ จะเรียนในระบบการศึกษาปกติ หรือกรณีมีความแตกต่าง และข้อจำกัดในเรื่องพื้นฐานของบุคคลตามปรัชญาความ เชื่อทางการศึกษา และการเรียนรู้ รวมถึงด้านอื่น ๆ จึง ต้องการจัดการศึกษาที่มีตามความแตกต่างของผู้เรียนให้ เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการและความ จำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและเกิดการเรียนรู้ได้เต็ม ตามศักยภาพ โดยจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ชั้นพื้นฐานไปปรับใช้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวง เพื่อให้มีมาตรฐานด้วย

นอกจากนี้ สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เด็กหลุดออกจากระบบ การศึกษาเป็นจำนวนมาก ทุกพื้นที่ ไม่เพียงเฉพาะในพื้นที่ ชนบท หรือเมืองเล็ก แต่ในเมืองใหญ่ ก็มีปัญหาเหมือนกัน หมดเด็กต้องอยู่ ที่ บ้านเป็นหลักรูปแบบการศึกษา

ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นการเรียน การสอนแบบออนไลน์ ทำให้ผู้ปกครองต้องเข้ามา มีบทบาทในการสอนเด็กมากขึ้น ส่งผลให้มุมมองการเรียนรู้ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน ผู้ปกครองที่เป็นคนรุ่นใหม่ สามารถเข้าถึงข้อมูลและมีทางเลือกในการจัดการศึกษา ได้มากขึ้น ทำให้การทำบ้านเรียน (Home School) ใน ประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนิน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับ การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข กฎหมายการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการศึกษา การจัดทำกฎหมายลำดับรองที่ออกตาม ความในกฎหมายการศึกษาและกฎหมายปฐมวัย ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน โดยยึดหลัก ธรรมภิบาลและความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ และ การสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อรับฟังความคิดเห็น เรื่อง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั่วประเทศ

ของประเทศ ประกอบด้วย ระยอง กาญจนบุรี สมุทรสงคราม อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ตาก และบุรีรัมย์ ผลการรับฟังความคิดเห็นฯ จากผู้เข้าร่วมประชุมพบสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะดังนี้

สภาพปัญหา

ด้านกฎหมาย

- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรอื่นนอกจากรัฐหลายฉบับ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้ทบทวนดูดีบางประการไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน และผู้จัดการศึกษา

ด้านการปฏิบัติ

- การจัดการศึกษาโดยครอบครัวแต่ละแห่งยังมีทิศทางที่ไม่สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- การประเมินผลการเรียนในโรงเรียนและการประเมินผลการเรียนในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวไม่สัมพันธ์กัน ทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้เรียนในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่สนใจเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน หรือในชั้นอุดมศึกษา

ด้านบริการ

- ไม่มีหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยเฉพาะ
- เจ้าหน้าที่ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวแก่ผู้ปกครองที่มีความสนใจจะจัดการศึกษาโดยครอบครัว ยังไม่มีความเชี่ยวชาญ
- คู่มือการจัดการศึกษาโดยครอบครัวและการขอหลักฐานแสดงวุฒิทางการศึกษาให้แก่นักเรียนที่

สำเร็จการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมีรายละเอียดไม่ครบถ้วน

- การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการจัดการศึกษา ตามมาตรา 12 ยังไม่ทั่วถึงเพียงพอ และไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรอื่นนอกจากรัฐฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามมาตรา 12 ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน
2. จัดให้มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวโดยเฉพาะ
3. จัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบให้คำปรึกษา แนะนำ ในเรื่องการจัดศึกษาโดยครอบครัว
4. กำหนดการประเมินผลการเรียนในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้สัมพันธ์กับการประเมินผลการเรียนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวสามารถนำหลักฐานการเรียนไปศึกษาในโรงเรียนหรือในชั้นอุดมศึกษาได้ต่อเนื่อง โดยไม่ถูกจำกัดสิทธิ
5. จัดให้ระบบหรือช่องทางการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการศึกษาโดยครอบครัว ให้แก่ผู้ปกครองที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว และผู้สนใจ
6. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์
7. จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่มีความชัดเจน และเข้าใจง่าย

8. จัดทำคู่มือและขั้นตอนการขอหลักฐานแสดงวุฒิทางการศึกษาให้แก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
9. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีชุมชนหรือสมาคมผู้ปกครองที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว เพื่อเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารให้ผู้ปกครองที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวได้แลกเปลี่ยนความรู้และจัดกิจกรรมร่วมกัน
10. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแข่งขันทางวิชาการหรือกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียนในโรงเรียนและผู้เรียนในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะนำสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมทุกแห่งไปจัดทำข้อเสนอในการพัฒนากฎหมายต่อไป

ความสามารถทางการแข่งขัน ด้านการศึกษา

“คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย
ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 และ พ.ศ.2566”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 5 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตลอดจนเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศโดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ด้านการศึกษา (SDG4) ที่มุ่งเน้นการสร้างหลักประกันว่าเด็กทั้งชายและหญิงสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างถ้วนหน้า

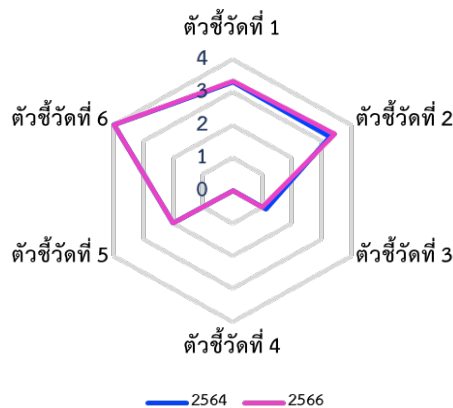
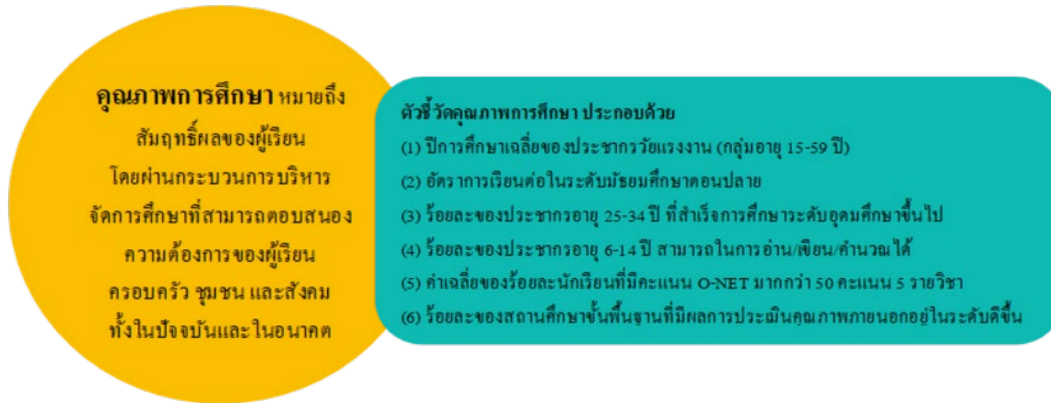
อย่างไรก็ตาม จากผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติของ สถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development: IMD) ปี 2022 พบว่า ประเทศไทยมีอันดับ

ด้านการศึกษาอยู่ในอันดับที่ 53 จากทั้งหมด 63 ประเทศ ดีขึ้นจาก ปี 2021 แต่ยังคงอยู่ในอันดับที่ต่ำ ส่วนผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ปี 2020 พบว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านทักษะของประเทศไทย มีอันดับอยู่ในอันดับที่ 73 จากทั้งหมด 141 ประเทศ ตลอดจนผลการจัดอันดับดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ปี 2564/2565 ที่พบว่า การพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 66 จากทั้งหมด 191 ประเทศ

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพนั้น แต่จากผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบันต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนว่าการศึกษาของประเทศไทยยังไม่บรรลุถึงการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเท่าที่ควร และเป็นความท้าทายที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพต่อไป ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพในทุกด้าน โดยเฉพาะ

การสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาในระดับจังหวัดดำเนินการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการสำหรับส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาอย่างมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของตนเอง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แม่นยำ และพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ในด้านการศึกษาให้ดีขึ้นและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำนักงานฯ จึงได้จัดทำตัวชี้วัดทางการศึกษาสำหรับประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประเทศ

ปีงบประมาณ 2564 และ 2566

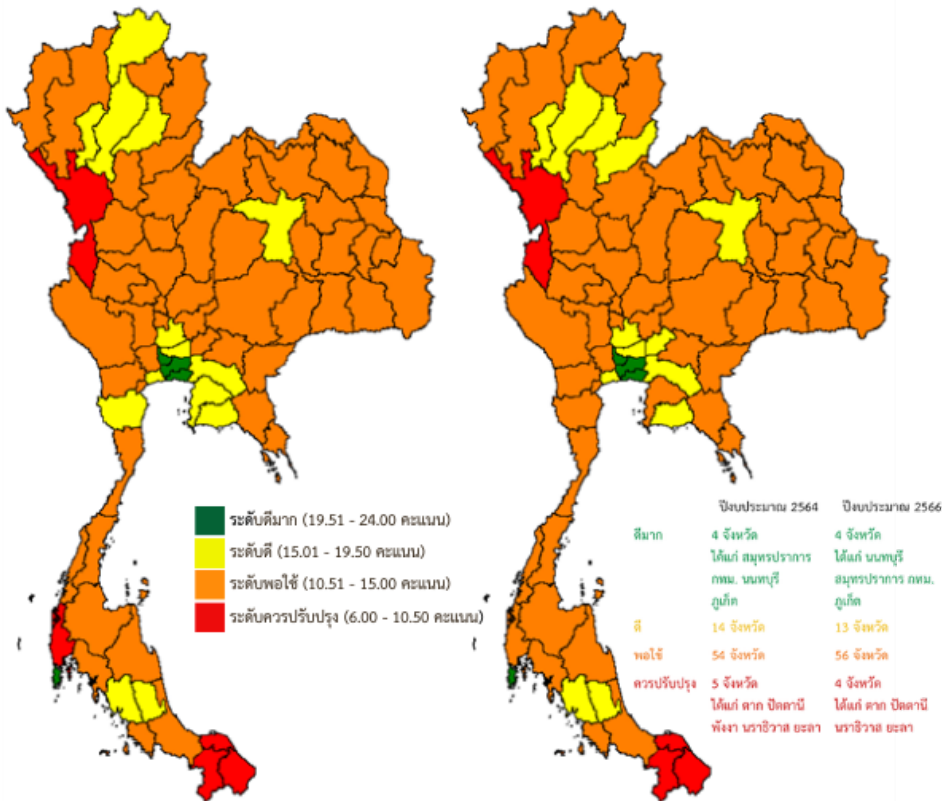
คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2564 และ 2566

มีคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังคงอยู่ในระดับเท่าเดิม คือ

“ระดับพอใช้”

คุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในระดับประเทศ พบว่า ปีงบประมาณ 2564 อยู่ที่ 13.72 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ และปีงบประมาณ 2566 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 13.80 คะแนน ซึ่งยังคงอยู่ในระดับพอใช้เช่นกัน สำหรับปีงบประมาณ 2564 ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของประเทศ คือ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงาน และอัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอน

ปลาย ซึ่งมีคะแนน 3.29 คะแนน และในปีงบประมาณ 2566 ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของประเทศ คือ อัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีคะแนน 3.46 คะแนน แต่ตัวชี้วัดที่ยังคงเป็นจุดอ่อนของประเทศ ทั้งในปีงบประมาณ 2564 และ 2566 คือ ร้อยละของประชากรอายุ 6 - 14 ปีสามารถอ่าน/เขียน/คำนวณได้ ซึ่งมีคะแนน 0.00 คะแนน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปีงบประมาณ 2564 และ 2566 พบว่า จังหวัดที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมีทั้งหมด 50 จังหวัด โดยจังหวัดที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นจนทำให้ระดับคุณภาพการศึกษาดีขึ้น มีทั้งหมด 3 จังหวัด ได้แก่ นครนายก อุตรดิตถ์ และพังงา ส่วนจังหวัดที่มีคะแนนลดลงมีทั้งหมด 27 จังหวัด โดยจังหวัดที่มีคะแนนลดลงจนทำให้ระดับคุณภาพการศึกษาลดลง มีทั้งหมด 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี เชียงราย และเพชรบุรี

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ

สนับสนุนให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จัดตั้งเจ้าหน้าที่ประสานงานกลางด้านการศึกษาในแต่ละอำเภอ สำหรับติดตามเด็กเมื่อถึงเกณฑ์เข้ารับการศึกษ สนับสนุน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการเข้ารับการศึกษของผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กำหนดนโยบายการศึกษาที่สร้างเป้าหมายชีวิตของมนุษย์ เพื่อตอบสนองการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมให้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกิดการจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคต

ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งสภาการศึกษาจังหวัด และกำหนดธรรมนูญการศึกษาจังหวัด โดยมีผู้แทนของประชาชนจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมเป็นสมาชิก

ออกแบบสถาปัตยกรรมสถานศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษา แหล่งการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและผู้สอนด้วยความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนที่มีรูปแบบหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อวิถีชีวิต ความต้องการของประชากรทุกกลุ่มเป้าหมาย และเน้นสมรรถนะที่จำเป็นในตลาดแรงงาน

ระดับอุดมศึกษา

จัดการเรียนรู้ที่มุ่งฐานสมรรถนะและการฝึกปฏิบัติในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ให้มีการเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้ การทำงาน ภาษา ดิจิทัล ตลอดจนการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา

ทุกระดับการศึกษา

จัดให้มีระบบที่ปรึกษาสำหรับผู้เรียน ทั้งการปรึกษาด้านสภาพ ปัญหา หรืออุปสรรคของผู้เรียน ด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ฯลฯ เพื่อลดอุปสรรคในการศึกษาของผู้เรียน

สถานศึกษา

“การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
ตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579
ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 – 2564)”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) มีภารกิจหลักในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 เป็นแผนแม่บทด้านการศึกษาสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติฯ กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ด้าน แบ่งช่วงระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนเป็น 5 ระยะ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2560 - 2561 และระยะการดำเนินงานปกติตามแผน 4 ระยะ (พ.ศ.2560 - 2579) ช่วงเวลาละ 5 ปี

สำนักงานฯ ในฐานะหน่วยงานระดับชาติที่รับผิดชอบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาภาพรวมของประเทศ จึงดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และใช้แนวคิดการประเมินที่อิงตามวัตถุประสงค์ (Goal-Based Evaluation) มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อติดตามสภาพการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564) 2) เพื่อประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564) 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการจัดการศึกษาตามแผน

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564) และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาและการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะต่อไป

สำหรับผลการติดตาม ดำเนินงานวิจัยเพื่อตอบ
วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1. ผลการติดตามสภาพการดำเนินงานตามแผนการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน
(พ.ศ. 2560 - 2564) ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.1 หน่วยงานทุกระดับมีกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติในลักษณะที่ครอบคลุมตามที่ควรจะเป็น ทั้งในลักษณะของ 1) การกำหนดนโยบาย แนวคิดและหลักการของการจัดการศึกษาตามแผนฯ 2) การถอดแนวคิดจากหลักการแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ 3) การจัดทำเอกสาร และแนวคิดในการปฏิบัติเผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงาน 4) การนำแนวปฏิบัติที่กำหนดไปใช้ในสถานศึกษาหรือพื้นที่นาร่องการศึกษา 5) การจัดทำผลการเรียนรู้จากการนำแนวปฏิบัติที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 6) การกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติที่จัดทำขึ้น โดยแต่ละหน่วยงานมีการขับเคลื่อนด้วยการมีจุดเน้นตามภารกิจและความรับผิดชอบของหน่วยงานของตนเองเป็นสำคัญ

1.2 หน่วยงานทุกระดับมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ครอบคลุมทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ โดยหน่วยงานในแต่ละ

ระดับมีจุดเน้นในยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันตามบทบาทความรับผิดชอบ

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกระดับ มีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยแต่ละสังกัด มีระบบการกำกับติดตามในลักษณะที่หลากหลาย โดยเน้นการดำเนินการให้บรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ

2. ผลการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564)

2.1 ผลการประเมินการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2560 - 2561)

ผลการประเมินการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2560 - 2561) ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ **ด้านที่ 1** การจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงานและการศึกษา **ด้านที่ 2** การขยายบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและการใช้ประโยชน์จาก DLIT DLTV **ด้านที่ 3** การจัดอัตรากำลังครูให้ครบตามเกณฑ์ และสัดส่วนจำนวนครูต่อห้องเรียนที่เหมาะสม และมีครูประจำชั้นครบทุกห้อง **ด้านที่ 4** การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ **ด้านที่ 5** การปรับระบบการสอบ O-NET ให้เป็นที่ยอมรับ และสะท้อนถึงคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ด้านที่ 2 การขยายบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและการใช้ประโยชน์จาก DLIT DLTV ในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

สำหรับโรงเรียนทั่วไป ส่วนด้านอื่น ๆ ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

2.2 ผลการประเมินการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560-2564)

ผลการประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564) ตามตัวชี้วัดเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) 2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) 3) คุณภาพการศึกษา (Quality) 4) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และ 5) การตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) รวมจำนวนทั้งหมด 55 ตัวชี้วัด แต่มีข้อมูลเพียงพอที่จะประเมินตัวชี้วัดตามเป้าหมายทั้งสิ้น 41 ตัวชี้วัด โดยพบว่า มีตัวชี้วัดที่บรรลุตามเกณฑ์เป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 18 ตัวชี้วัด

ด้านประสิทธิภาพเป็นด้านที่มีตัวชี้วัดบรรลุผลตามเกณฑ์เป้าหมายได้มากที่สุด โดยมีจำนวน 9 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 56.25 ของตัวชี้วัดทั้งหมดในด้านนี้ รองลงมาเป็นด้านคุณภาพการศึกษาซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 4 ตัวชี้วัดที่บรรลุผลตามเกณฑ์เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 26.67 ที่เหลือ

คือด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง และด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีตัวชี้วัดด้านละ 3 และ 2 ตัวชี้วัด ตามลำดับ ที่สามารถบรรลุผลตามเกณฑ์เป้าหมายได้ โดยคิดเป็น ร้อยละ 25.00 และ 22.22 ของจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดในแต่ละด้าน ส่วนด้านความเท่าเทียมทางการศึกษาไม่พบว่ามีตัวชี้วัดใดที่บรรลุผลตามเกณฑ์เป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในระยะ 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564)

3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 1) **ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถและวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และมุ่งมั่นตั้งใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน** 2) **ปัจจัยด้านลักษณะการปฏิบัติงานที่เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การใช้การบริหารงานและการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานสอดคล้องกับลักษณะและบริบทของพื้นที่**

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ 1) **ปัจจัยด้านทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเรื่องความไม่เพียงพอของงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ การขาดแคลนบุคลากร ความล่าช้าในการจัดสรรบุคลากร รวมถึงบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ และขาดโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของหน่วยงาน** 2) **ปัจจัยด้าน**

โครงสร้างการบริหารและบริบทแวดล้อมของการบริหารการปฏิบัติงาน พบว่า โครงสร้างการบริหารมีความซ้ำซ้อน ไม่ชัดเจน การบริหารงานไม่เป็นระบบหรือการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ ระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน รวมถึงขาดการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ขณะที่บริบทแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารและนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย การดำเนินการตามตัวชี้วัด โครงการ กิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ยากต่อการนำลงสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ และสภาพพื้นฐานครอบครัวของผู้เรียนบางกลุ่มมีความหลากหลาย ไม่พร้อมหรือไม่เอื้อต่อการได้รับการพัฒนาอย่างที่ควรจะเป็น

3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ อัตลักษณ์และคุณภาพของบุคลากรที่พร้อมที่จะเป็นผู้ให้ และความเป็นพี่น้องของอาชีวะ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการวางแผนการบริหารจัดการ เป้าหมายที่ชัดเจนในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพในสังคม เครือข่ายความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก โดยมีสถานประกอบการร่วมทำ MOU กับสถาบัน และ การมีระบบการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกที่เป็นระบบและมีคุณภาพ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ งบประมาณมีความล่าช้า ไม่เพียงพอ การจัดซื้อด้านครุภัณฑ์ดำเนินการได้ค่อนข้างช้าและเป็นไปได้ยาก การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยครั้ง บุคลากรผู้สอนขาดแคลน โดยเฉพาะผู้สอนเฉพาะทาง การพัฒนาหลักสูตรค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากมีกระบวนการที่ค่อนข้างยุ่งยาก และการรายงานผลการปฏิบัติงานมีความซ้ำซ้อนมาก

3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร บุคลากรมีความรู้ ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญ เฉพาะสาขา เครือข่ายระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชน การสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้เข้าสู่ระบบของสถาบัน และการมีระบบการประเมินและกำกับติดตามที่เป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะต่อไป มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของ กระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวกับประเด็นในแผนการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ระยะเร่งด่วน ปี พ.ศ. 2560 - 2561

1.1 การจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลที่สามารถ เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงานและการศึกษา ควรพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการพัฒนามาตรฐานกลางของข้อมูล และ การออกแบบการรายงานสารสนเทศของระบบ พร้อมทั้ง กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการข้อมูล ดังกล่าวโดยตรง

1.2 การจัดอัตราค่าจ้างครูให้ครบตามเกณฑ์ และ สัดส่วนจำนวนครูต่อห้องเรียนที่เหมาะสมและมีครูประจำชั้น ครบทุกห้อง **ระยะสั้น** กระทรวงศึกษาธิการและ สพฐ. ควร วิเคราะห์และดำเนินนโยบายที่เพิ่มทรัพยากรหรือเพิ่ม ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนขนาดเล็ก

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค พบว่า ยังขาดระบบ ฐานข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอต่อการตัดสินใจ งบประมาณไม่ เพียงพอสำหรับการบริหารและพัฒนางาน ขาดแคลน อัตราค่าจ้างของอาจารย์ มีภาระงานค่อนข้างมาก และ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์การดำเนินงาน ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพระดับสถาบัน

ระยะยาว ควรวางแผนการผลิตครู โดยเฉพาะในระดับ ประถมศึกษาให้มีความเพียงพอกับความต้องการในอนาคต

1.3 การพัฒนาระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ และ สพฐ. ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนา กระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ทั้งนี้ สกศ. ควร ทบทวนและปรับปรุงตัวชี้วัดนี้ให้สะท้อนถึงคุณภาพการจัด กระบวนการสอนเพื่อสร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์ฯ ให้กับ ผู้เรียน

1.4 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้และกำกับติดตามการใช้ งานเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลของครู เพื่อให้การใช้ เทคโนโลยีทำได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมถึง สกศ. พิจารณาปรับตัวชี้วัดนี้ให้มีลักษณะบ่งชี้คุณภาพ มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของ แผนการศึกษาแห่งชาติ

2.1 การดำเนินงานเพื่อเพิ่มอัตราการเข้าถึง การศึกษาและเพิ่มความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

โดย (1) กระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. และ สกศ. ควรปรับวิธีการและอัตราการอุดหนุนรายหัวให้มีความเป็นธรรม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนมากขึ้น โดยจัดสรรให้นักเรียนได้รับเงินอุดหนุนที่ช่วยให้เกิดความเสมอภาค (Equity - Based Budgeting) (2) กระทรวงศึกษาธิการ ควรออกแบบกลไกการกำกับติดตามและการสร้างความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะยากจน ให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้มากขึ้น

2.2 การพัฒนาการศึกษาเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ โดย (1) สพฐ. ควรปรับเปลี่ยนการกำหนดภาระงานของครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมให้สอดคล้องกับหน้าที่ที่ควรจะเป็นของครูการศึกษาพิเศษ และสามารถนับภาระงานการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นภาระงานสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูได้ (2) ควรมีหลักสูตรอบรมที่ให้ความรู้ มีการฝึกปฏิบัติ และสร้างเจตคติที่ดีในการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน

2.3 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้านคุณภาพการศึกษา โดย (1) กระทรวงศึกษาธิการ และ สพฐ. ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน (2) กระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. และ สกศ. ควรปรับวิธีการและอัตราการอุดหนุนรายหัวให้มีความเป็นธรรม เพื่อให้มีการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสม เป็นธรรม และสอดคล้องกับสภาพจริง (3) ควรพัฒนากลไกหรือแนวทางลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาตามข้อเท็จจริงของแต่ละเขตพื้นที่ (4) กระทรวงศึกษาธิการ หรือ สกศ. ควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็น

เพื่อพัฒนากลไกหรือโมเดลในการบริหารจัดการโรงเรียนในพื้นที่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ (5) ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังให้เกิดกับนักเรียน ควรเน้นทั้งผลสัมฤทธิ์เชิงวิชาการ ควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ด้านศาสนา และทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ (6) สกศ. พิจารณาปรับเพิ่มตัวชี้วัดเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่

2.4 การเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยของเด็กแรกเกิด

- 5 ปี โดย กระทรวงศึกษาธิการ หรือ สกศ. ควรประสานกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของปัญหาด้านสุขภาพของเด็กกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมเมื่อถึงวัยที่จะต้องเข้าสู่ระบบการศึกษา

2.5 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและความรับผิดชอบของสถานศึกษา **การขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานส่วนกลาง** โดย (1) เร่งรัดให้หน่วยงานเกิดการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา (2) เร่งรัดให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่นำไปสู่การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง (3) สกศ. ควรเป็นผู้ประสาน/กำกับติดตามให้มีความต่อเนื่องในการกระจายอำนาจ (4) พัฒนากลไกการติดตามและประเมินนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา **การขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานส่วนภูมิภาค** โดย (1) สกศ. ประสานกับหน่วยงานระดับนโยบาย เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือในการให้ความรู้หรือเตรียมความพร้อมรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา (2) ผลักดันให้มีการสร้างกลไกการนำนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ (3) ผลักดันให้มีการพัฒนาแผนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา (4) พัฒนากลไกการติดตามและประเมินแผนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

การขับเคลื่อนผ่านสถานศึกษา โดย (1) สกศ. ประสานให้มีการให้ความรู้และสร้างความตระหนักในการบริการกระจายอำนาจของสถานศึกษา (2) มีกลไกที่จะช่วยเตรียมความพร้อมในการบริการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา (3) ผลักดันให้มีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา (4) พัฒนากลไกการติดตามและประเมินแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เน้นการสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ ที่ถูกต้องให้กับผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ โดย 1) สกศ. ขับเคลื่อนนโยบายยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติในเชิงลึก และการดำเนินงานตามแผนฯ ที่มีรายละเอียดและเป็นรูปธรรม รวมทั้งช่วยกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานตามแผนฯ อย่างถูกต้องและเหมาะสม 2) สกศ. ควรขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเป็นระยะ 3) สกศ. ควรนำเสนอ/ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ หรือตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนฯ ต่อประชาชนทั่วไปเป็นวงกว้าง โดยจัดทำเป็นสื่อหรือเอกสารที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ 4) สกศ. ควรมีการวิเคราะห์สถานการณ์ของประเทศและของโลกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาในอนาคตเป็น

ระยะ เพื่อควบคุมทิศทางในการดำเนินการตามแผนฯ ของหน่วยงานต่าง ๆ

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

4.1 ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มบทบาทการทำงานในเชิงรุก เช่น การเป็นตัวกลางประสานการกำกับติดตาม การให้ผลป้อนกลับ หรือ ข้อเสนอแนะทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

4.2 รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณประจำปีให้กับสถานศึกษาในทุกระดับ ได้นำไปใช้ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ทัวถึง และทันตามกำหนดเวลาเริ่มต้นของปีงบประมาณ

4.3 ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรศึกษาและทบทวนประเด็นการใช้คะแนน O-NET เป็นข้อมูลสนับสนุนการคำนวณตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ เนื่องจาก ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ และ ทบอ. ประกาศยกเลิกการนำผลคะแนน O-NET เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้จำนวนผู้สอบ O-NET มีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้มีประเด็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของคะแนนตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติในด้านคุณภาพการศึกษา

“การจัดทำแผนการยกระดับความสามารถ ทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำแผนยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องบูรณาการการทำงาน และร่วมมือกันพัฒนาสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งเป็นไปตามมติที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ 2/2564 วันจันทร์ที่ 29 มีนาคม 2564 เห็นชอบแนวทางการยกระดับสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศไทยในเวทีสากลด้วยการพัฒนาอันดับตัวชี้วัด ทางการศึกษาในระดับนานาชาติ (IMD) มติสภาการศึกษา ครั้งที่ 4/2564 วันที่ 22 กรกฎาคม 2564 ประกอบด้วย

1. ที่ประชุมเห็นชอบแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศไทยในระดับนานาชาติ ผ่านตัวชี้วัดทางการศึกษา (IMD) ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอ

2. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศไทยในระดับนานาชาติ ผ่านตัวชี้วัด IMD เสนอ โดยให้กำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานให้ชัดเจน

3. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษานำเสนอแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศไทยในระดับนานาชาติ ผ่านตัวชี้วัดทางการศึกษา (IMD) ต่อคณะรัฐมนตรี

สำนักงานฯ ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะการศึกษาของประเทศไทยกับ

นานาชาติ โดยใช้ดัชนีของสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development : IMD) เป็นกรอบหลักในการวิเคราะห์ เป็นประจำทุกปีรวมทั้งการวิเคราะห์ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา อาทิ ผลการประเมิน PISA ผลการจัดอันดับโดย WEF ที่เกี่ยวข้อง เน้นการวิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านการศึกษาและได้ดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลา (Time Series) และวิเคราะห์สังเคราะห์ ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอเปรียบเทียบกับประเทศที่อยู่ในภูมิภาคใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนและยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย และให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนยกระดับความสามารถทางการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยในเวทีโลก ทั้งนี้ แผนการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก ได้ผ่านความเห็นชอบของกรรมการสภาการศึกษาในการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ 1/2566 วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2566 สำนักงานฯ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยการจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลกสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการประเมินระดับนานาชาติ

1. ดัชนีความสามารถทางการแข่งขัน IMD (The IMD World Competitiveness Index)

สถาบัน IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ประจำปี 2566 ในรายงาน The World Competitiveness Yearbook (WCY) 2023 ซึ่งในปีนี้ IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ รวม 64 ประเทศ โดยแหล่งข้อมูลที่ IMD นำมาจัดอันดับมาจาก 2 ทาง คือ 1) ข้อมูลสถิติ/ข้อมูลทุติยภูมิ (Hard Data /Secondary Data) เป็นการรวบรวมจากองค์การระหว่างประเทศ ระดับชาติ และภูมิภาค เช่น OECD, World Bank, UN, WTO, UNESCO/UIS, IMF เป็นต้น 2) ข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Data) ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง

IMD พิจารณาอันดับตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ปัจจัยหลัก (Competitiveness Factors) ประกอบด้วย 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) 2) ประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) 3) ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ (Business Efficiency) 4) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ในแต่ละปัจจัยหลักประกอบไปด้วย 5 ปัจจัยย่อย (Sub-Factors) รวมปัจจัยย่อยทั้งสิ้น 20 กลุ่ม และในแต่ละปัจจัยย่อยมีจำนวนตัวชี้วัด (Criteria) ในแต่ละปีไม่เท่ากัน โดยในปี 2566 มีตัวชี้วัดรวมทั้งสิ้น 335 ตัวชี้วัด (รายละเอียด ตารางที่ 1) สำหรับปัจจัยด้านการศึกษาเป็นปัจจัยย่อยอยู่ในปัจจัยหลักด้านโครงสร้างพื้นฐานและมีตัวชี้วัด 19 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 1 ปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ปี 2566

	ปัจจัยหลักที่ 1 สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (81 ตัวชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 2 ประสิทธิภาพภาครัฐ (73 ตัวชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 3 ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ (75 ตัวชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน (106 ตัวชี้วัด)
ปัจจัยย่อย (Sub – Factors)	เศรษฐกิจภายในประเทศ (25 ตัวชี้วัด)	รายรับรายจ่ายของรัฐ (10 ตัวชี้วัด)	ความสามารถในการผลิต (10 ตัวชี้วัด)	โครงสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (20 ตัวชี้วัด)
	การค้าระหว่างประเทศ (25 ตัวชี้วัด)	นโยบายคลัง (11 ตัวชี้วัด)	ตลาดแรงงาน (25 ตัวชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (17 ตัวชี้วัด)
	การลงทุนระหว่างประเทศ (15 ตัวชี้วัด)	กรอบสถาบัน (16 ตัวชี้วัด)	การเงิน (19 ตัวชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (22 ตัวชี้วัด)
	การจ้างงาน (10 ตัวชี้วัด)	กฎระเบียบในการทำธุรกิจ (19 ตัวชี้วัด)	การบริหารจัดการ (14 ตัวชี้วัด)	สุขภาพและสิ่งแวดล้อม (28 ตัวชี้วัด)
	ระดับราคา/ค่าครองชีพ (6 ตัวชี้วัด)	กรอบนโยบายทางสังคม (17 ตัวชี้วัด)	ทัศนคติและค่านิยม (7 ตัวชี้วัด)	การศึกษา (19 ตัวชี้วัด)

ผลการจัดอันดับในภาพรวม ประเทศไทยมีอันดับดีขึ้นจากอันดับที่ 33 เป็น อันดับที่ 30 จาก 64 ประเทศ ในปี 2566 IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา ซึ่งเป็น 1 ใน 5 ของปัจจัยย่อย ในปัจจัยหลักด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประเทศไทยมีอันดับด้าน

การศึกษาอยู่ในอันดับ 54 มีอันดับลดลง 1 อันดับ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2565 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยมีสมรรถนะด้านการศึกษาลดลง จากอันดับที่ 51 ในปี 2556 เป็น อันดับที่ 54 ในปี 2566

เมื่อพิจารณาวิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านการศึกษา จำนวน 19 ตัวชี้วัด แบ่งได้ แบ่งเป็น ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจ (Survey Data) จำนวน 4 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ได้จากข้อมูลสถิติ/ข้อมูลทุติยภูมิ (Hard Data/Secondary Data) จำนวน 15 ตัวชี้วัด (ตารางที่ 2)

สำหรับในปี 2566 ตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่มีการพัฒนามากที่สุด จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) การบริหารจัดการ การศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ รองลงมาเป็น (2) การศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับ

มัธยมศึกษาที่ตอบสนองต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และ (3) การตอบสนองต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของการอุดมศึกษา

ในทางกลับกันตัวชี้วัดที่มีอันดับต่ำที่สุดในด้าน การศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (2) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา และ (3) อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 2 อันดับภาพรวมด้านการศึกษา 2 ปีย้อนหลัง

ปีการศึกษา	ปี 2022		ปี 2023*		ผลต่างของอันดับปี 2022-2023
	53		54		
อันดับภาพรวมด้านการศึกษา	Rank of 63	Value	Rank of 64	Value	
1. งบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) (%)	49	3.7	51	3.6	-2
2. งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อประชากรคิดเป็น US\$ ต่อหัว	56	279	57	274	-1
3. งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อนักเรียนทุกระดับการศึกษา (US\$ ต่อหัว)	53	1294	52	1600	+1
4. อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับประถมศึกษา	28	14.00	32	14.37	-4
5. อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา	57	23.59	58	22.86	-1
6. อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา (%)	59	77.5	58	77.6	+1
7. ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา (%)	45	34.0	46	35.0	-1
8. ร้อยละของผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (%)	48	24.9	48	26.6	0
9. จำนวนนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนระดับอุดมศึกษาในประเทศต่อประชากร 1,000 คน	53	0.38	54	0.38	-1
10. จำนวนนักศึกษาไทยที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศในระดับอุดมศึกษาต่อประชากร 1,000 คน	54	0.49	55	0.48	-1

ปีการศึกษา	ปี 2022		ปี 2023*		ผลต่างของอันดับ ปี 2022-2023
	53		54		
	Rank of 63	Value	Rank of 64	Value	
อันดับภาพรวมด้านการศึกษา					
11. ผลการทดสอบ PISA					
- Mathematics (คณิตศาสตร์)		419		419	
- Sciences (วิทยาศาสตร์)	49	426	49	426	0
-Reading (การอ่าน)		393		393	
12. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการทดสอบคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านที่ไม่อยู่ในระดับต่ำ (%)	48	31.2	48	31.2	0
13.ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (TOEFL) (คะแนนเฉลี่ย)	57	83	58	83	-1
14. ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาและ ระดับมัธยมศึกษาที่ตอบสนองต่อความสามารถ ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ (คะแนนเต็ม 10)	43	5.56	32	6.26	+11
15.ความคิดเห็นต่อการตอบสนองความสามารถในการ แข่งขันทางเศรษฐกิจของการอุดมศึกษา (คะแนนเต็ม 10)	41	5.78	33	6.34	+8
16. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของภาคธุรกิจ (คะแนนเต็ม 10)	37	6.22	19	7.07	+18
17. ดัชนีมหาวิทยาลัย (คะแนน)	47	2.58	48	2.55	-1
18. อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (%)	58	6.2	59	6.2	-1
19. ความคิดเห็นต่อทักษะทางภาษาที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้ประกอบการ (คะแนนเต็ม 10)	50	4.97	47	5.38	+3

หมายเหตุ * ในปี 2023 มีประเทศเข้ามาใหม่ ได้แก่ คูเวต

2. ดัชนีความสามารถทางการแข่งขัน WEF (The WEF Global Competitiveness Index)

World Economic Forum (WEF) ได้จัดทำดัชนีความสามารถทางการแข่งขันโลก หรือ The Global Competitiveness Index (GCI) ขึ้นมา สำหรับผู้กำหนดนโยบายในการมองผลผลิตภาพของประเทศในระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้กำหนดนโยบายก้าวข้ามการเติบโตในระยะสั้นและมุ่งสู่ความมั่งคั่งในระยะยาว ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ใช้ในการจัดอันดับแบ่งเป็น 4 กลุ่ม 12 ด้าน

รวมทั้งสิ้น 103 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา อยู่ใน กลุ่มที่ 2 Human Capital ด้านที่ 6 ทักษะ (Skill) ซึ่งกำหนดตัวชี้วัดไว้ทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด

ทั้งนี้ ผลการจัดอันดับในปี 2019 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 40 จากทั้งหมด 141 ประเทศ คะแนนรวม 68 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 เมื่อพิจารณาคะแนน

ตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ จะพบว่าประเทศไทยมีคะแนนในตัวชี้วัดด้านทักษะอยู่ในอันดับที่ต่ำ คือ อันดับที่ 73

ได้คะแนน 62 คะแนน และเมื่อพิจารณาในรายตัวชี้วัดพบว่า (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลคะแนนด้านการศึกษาของประเทศไทยปี 2019

ตัวชี้วัด	คะแนนดิบ	คะแนน	อันดับ	อันดับ 1
ตัวชี้วัดด้านทักษะ		62.3 (ลด)	73	สวีเดน
Current workforce		51.4 (ลด)	91	สวีเดน
Mean years of schooling	7.6	50.7 (ลด)	96	เยอรมัน
Skills of current workforce		52.2 (ขึ้น)	68	สวีเดน
Extent of staff training	4.3	55.1 (ขึ้น)	48	สวีเดน
Quality of vocational training	4.1	51.6 (ขึ้น)	74	สวีเดน
Skillset of graduates	4.0	49.7 (ลด)	79	สวีเดน
Digital skill among active population	4.3	54.3 (ลด)	66	ฟินแลนด์
Ease of finding skilled employees	4.0	50.4 (ขึ้น)	86	สหรัฐอเมริกา
Future workforce		73.2 (ขึ้น)	57	เดนมาร์ก
School life expectancy	15.4	85.7 (ลด)	42	หลายประเทศ
Skills of future workforce		60.7 (ขึ้น)	64	เดนมาร์ก
Critical thinking in teaching	3.2	37.0 (ขึ้น)	89	ฟินแลนด์
Pupil-to-teacher ratio in primary education	16.2	84.4 (ขึ้น)	56	หลายประเทศ

การประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA)

โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) ดำเนินการโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) เป็นโครงการต่อเนื่องที่ทำการสำรวจผลการเรียนของเด็กและเยาวชนในประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้และทักษะสำคัญที่นักเรียนได้รับจากการศึกษา เป้าหมายหลักของ PISA คือ การให้ข้อมูลแก่ระดับนโยบายว่า ระบบการศึกษาของแต่ละประเทศสามารถเตรียมความพร้อมให้

เยาวชนเพื่อใช้ชีวิตและการทำงานในอนาคตได้มากน้อยเพียงใด เมื่อเยาวชนเหล่านั้น ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่และออกไปใช้ชีวิตในโลกที่ประชาชนต่างชาติต่างภาษาเข้ามาอยู่ร่วมกันมากขึ้นในโลก ปัจจุบัน PISA วัดความสามารถและทักษะในการนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้ในชีวิตจริง นอกห้องเรียน หรือ ทักษะในการใช้ชีวิต และนิยามว่าเป็น **การรู้เรื่อง (Literacy)** ซึ่งวัดการรู้เรื่อง 3 ด้าน ได้แก่ การอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) โดยใน

ปัจจุบันมีประเทศจากทั่วโลกเข้าร่วม PISA มากกว่า 79 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบ PISA ของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2003 – 2018

ปี	วิชา	คะแนนเฉลี่ย	
		ไทย	OECD
PISA2003	การอ่าน	420	494
	คณิตศาสตร์	417	500
	วิทยาศาสตร์	429	500
PISA2006	การอ่าน	417	492
	คณิตศาสตร์	417	498
	วิทยาศาสตร์	421	500
PISA2009	การอ่าน	421	493
	คณิตศาสตร์	419	496
	วิทยาศาสตร์	425	501
PISA2012	การอ่าน	441	496
	คณิตศาสตร์	427	494
	วิทยาศาสตร์	444	501
PISA2015	การอ่าน	409	493
	คณิตศาสตร์	415	490
	วิทยาศาสตร์	421	493
PISA2018	การอ่าน	393	487
	คณิตศาสตร์	419	489
	วิทยาศาสตร์	426	489

ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศไทย

การวิเคราะห์ลักษณะหรือประเภทของตัวชี้วัดในแต่ละดัชนีชี้วัดเป็นหนึ่งในกระบวนการเริ่มต้นที่สำคัญที่จะใช้ในการกำหนดแนวทางในการยกระดับตัวชี้วัดของแต่ละดัชนีชี้วัด อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับนานาชาติ พบว่า ระบบการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถพัฒนาคนไทยไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนดได้อย่างเต็มที่ และมีปัญหาที่รอการแก้ไขอยู่เป็นจำนวนมาก อาทิ ด้านคุณภาพการศึกษา

ผลการทดสอบ PISA ยังอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนจำนวนมาก มีทักษะทางการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ไม่เพียงพอที่ใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคงด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปัญหาเหล่านี้ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศและความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์จำแนกจัดกลุ่มตัวชี้วัดด้านการศึกษาของ สถาบัน IMD ทั้ง 19 ตัวชี้วัด พบว่า กลุ่มตัวชี้วัดด้านคุณภาพการศึกษาที่ยังคงมีคุณภาพ

การศึกษาต่ำ จะเห็นได้จากตัวชี้วัดผลการประเมิน PISA (อันดับ 49) และอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (อันดับ 59) เป็นต้น และมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ไม่ว่าจะเป็นตัวชี้วัดอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา (อันดับ 58) เป็นต้น ประกอบกับสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนของไทยยังมีศักยภาพที่ไม่สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล การผลิตบัณฑิตที่ไม่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านทักษะด้าน

ภาษาต่างประเทศ และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็น ในยุคของสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยควรสร้างระบบการศึกษาที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นฐานหลักในการสร้างทักษะระดับสูงของแรงงาน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะทักษะการอ่านและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกและรูปแบบที่ใช้ ในการพัฒนาคุณลักษณะและระดับทักษะการทำงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล และการเกิดธุรกิจใหม่ๆ ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว

แนวทางการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก

ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศไทยในระดับนานาชาติ ชี้ให้เห็นว่า พัฒนาการและแนวโน้มของตัวชี้วัดแต่ละตัวชี้วัดบ่งบอกถึงความสามารถและความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการพัฒนาผลอันดับแตกต่างกัน ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขณะที่บางตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดที่ถูกรั้งอันดับของประเทศไทยเป็นอย่างมาก และต้องดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ประเทศไทยมีผลการจัดอันดับที่ดีขึ้น อาทิ อัตราการเข้าเรียนสุทธิตะดับมัธยมศึกษา

ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดของแผนการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก โดยแบ่งเป็น 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับผลการประเมิน PISA

เป้าหมาย :

เด็กไทยสามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพได้

ตัวชี้วัด :

1. คะแนนเฉลี่ย PISA ในแต่ละวิชา ไม่น้อยกว่า 470 คะแนน ภายในปี พ.ศ. 2570
2. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการทดสอบไม่อยู่ในระดับต่ำ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ในทุกรายวิชา ภายในปี พ.ศ. 2570

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับผลการจัดอันดับ IMD

เป้าหมาย :

เด็กไทยทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาลดลง และการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด :

1. อันดับด้านการศึกษา อยู่ในอันดับที่ 40 ภายในปี พ.ศ. 2570

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับผลการจัดอันดับ WEF

เป้าหมาย :

การจัดการศึกษาสามารถผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และเด็กไทยทุกคนมีงานทำ มีทักษะที่ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

ตัวชี้วัด :

1. คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 70 คะแนน ภายในปี พ.ศ. 2570

โดยมีแนวทางดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- 1) ระยะสั้น เน้นสร้างความรู้ความเข้าใจให้ภาคเอกชน รับทราบผลการจัดการศึกษาตามประเด็นที่ปรากฏ อยู่ในแบบสำรวจความคิดเห็น และปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูล และการคำนวณค่าสถิติทางการศึกษาให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์
- 2) ระยะยาว เพื่อสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนในการพัฒนาการจัดการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาผลการประเมิน PISA IMD และ WEF เน้นการดำเนินงานร่วมกัน และ
- 3) การติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำกับติดตามให้การดำเนินการตามแนวทางระยะสั้นและระยะยาวเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

มาตรฐานข้อมูลสารสนเทศ ทางการศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพข้อมูลด้านการศึกษาของประเทศไทย
ร่วมกับสถาบันสถิติแห่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
(UNESCO Institute for Statistics: UIS)

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูล (Database) ในรูปแบบดิจิทัล เป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การปฏิบัติงาน รวมถึงแก้ไขวิกฤติที่เกินกว่าคาดการณ์ในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตของโลกยุคปัจจุบัน ประกอบกับกระแสของข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ซึ่งกำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากปริมาณข้อมูลที่ถูกผลิตมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ของข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำสู่การสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนนโยบายจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า

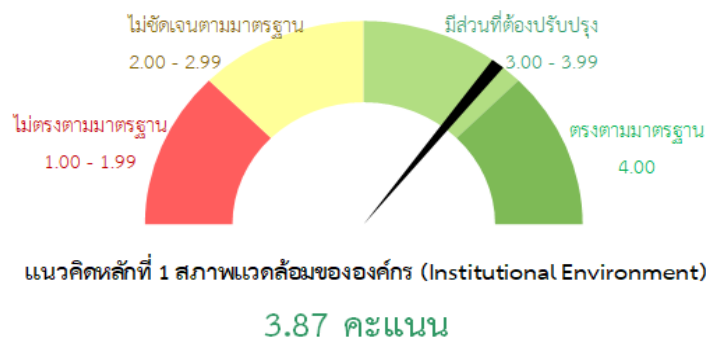
การประเมินคุณภาพข้อมูลด้านการศึกษาของประเทศไทยได้รับความร่วมมือและต้นแบบในการประเมินคุณภาพข้อมูลจากองค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) และสถาบันสถิติแห่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์

และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Institute for Statistics: UIS) ในการจัดทำข้อมูลและตัวชี้วัด โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้เชื่อมโยงกัน เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งใช้อ้างอิงและเผยแพร่ระดับนานาชาติ สะท้อนถึงสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยที่ปรากฏในรายงานต่าง ๆ เช่น Global Education Digest (GED), World Competitiveness Yearbook (WCY), The Global Competitiveness Report (GCR) เป็นต้น ดังนั้นระบบฐานข้อมูลที่มีคุณภาพสำคัญยิ่งต่อการวางแผนและพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลการพัฒนาทรัพยากรของมนุษย์ เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการศึกษากรอบการประเมินคุณภาพข้อมูลด้านการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

(Thailand Education Data Quality Assessment Framework: Thailand Ed-DQAF) เพื่อสร้างความพร้อมเข้าสู่แนวทางการดำเนินงานประเมินคุณภาพข้อมูลด้านการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานระดับสากล โดยดำเนินการผลักดันให้ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศลำดับที่ 15 ของสมาชิกสหประชาชาติ ที่มีความพร้อมด้านระบบข้อมูลด้านการศึกษาร่วมรับการประเมินภายใต้กรอบการประเมิน

คุณภาพข้อมูลด้านการศึกษา (Education Data Quality Assessment Framework: Ed-DQAF) โดยได้รับความร่วมมือจากสถาบันสถิติแห่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Institute for Statistics: UIS) เป็นหน่วยงานผู้รับรองผลการประเมินคุณภาพข้อมูลด้านการศึกษาของประเทศไทย ดังนี้

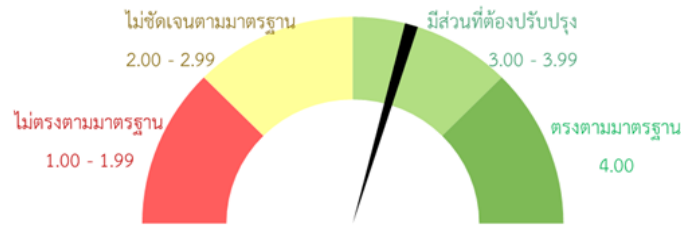
แนวคิดหลักที่ 1 สภาพแวดล้อมขององค์กร (Institutional Environment)		
หลักการ	หัวข้อ	คะแนน
หลักการที่ 1	กรอบนโยบายและกฎหมาย ที่ให้อำนาจและสร้างความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการสถิติด้านการศึกษา และเผยแพร่สถิติด้าน	4.0
1.1	การกำหนดความรับผิดชอบในการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาอย่างชัดเจน	4.0
1.2	การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการนำเสนอข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษา	4.0
หลักการที่ 2	ความพร้อมของทรัพยากร มีความเหมาะสมต่อการบริหารระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา อาทิ โปรแกรมประมวลผล บุคลากร อุปกรณ์และเทคโนโลยี การฝึกอบรม และงบประมาณ เป็นต้น	3.6
2.1	เจ้าหน้าที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา	2.7
2.2	ทรัพยากรคอมพิวเตอร์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพในการปฏิบัติงาน	4.0
2.3	งบประมาณมีความสอดคล้องต่อการปฏิบัติงาน	4.0

แนวคิดหลักที่ 1 สภาพแวดล้อมขององค์กร (Institutional Environment)					
หลักการ	หัวข้อ				คะแนน
หลักการที่ 3	ข้อมูลตรงความต้องการผู้ใช้	เกี่ยวกับสถิติด้านการศึกษสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน			4.0
3.1	การสื่อสารกับผู้ใช้อุปกรณ์				4.0
3.2	การติดตามความพึงพอใจของผู้ใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง				4.0
ช่วงคะแนน	ไม่ตรงตามมาตรฐาน คะแนน 1.00 – 1.99	ไม่ชัดเจนตามมาตรฐาน คะแนน 2.00 – 2.99	มีส่วนที่ต้องปรับปรุง คะแนน 3.00 – 3.99	ตรงตามมาตรฐาน คะแนน 4.00	

สรุปผลการประเมิน แนวคิดหลักที่ 1 สภาพแวดล้อมขององค์กร (Institutional Environment)

ประเทศไทยมีความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างขององค์กร โดยมีหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษา โดยประเทศไทยมีการกำหนดให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาของประเทศไทย และมีสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานจัดทำข้อมูลและตัวชี้วัดตามแบบจัดเก็บของ WEI data collection ภายใต้โครงการ World Education Indicators (WEI) ที่จัดทำแผนการศึกษาตามมาตรฐานสากล (International Standard Classification of Education: ISCED 2011) ดังนั้น

ความพร้อมส่วนใหญ่จะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังคงขาดความพร้อมทางทรัพยากรบุคคลด้านสาขาวิชาการ ข้อมูลและสาขาสถิติ ที่ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรด้านสาขาคอมพิวเตอร์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนขาดแผนอัตรากำลังการทดแทนและการรักษาบุคลากรซึ่งไม่มีการดำเนินงานในทางปฏิบัติ ทำให้ทรัพยากรบุคคลในหน่วยงานมีการโยกย้าย เปลี่ยนตำแหน่งบ่อย จึงมีผลให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ส่งผลให้บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญและทักษะในงาน

แนวคิดหลักที่ 2 กระบวนการทางสถิติ (Statistical Processes)

3.20 คะแนน

แนวคิดหลักที่ 2 กระบวนการทางสถิติ (Statistical Processes)					
หลักการ	หัวข้อ				คะแนน
หลักการที่ 4 ระเบียบวิธีการที่รองรับ ระเบียบวิธีสำหรับการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน แนวทาง หรือแนวปฏิบัติในระดับสากล					3.4
4.1	แนวคิดและคำจำกัดความที่ใช้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานทางสถิติ				2.0
4.2	ขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูล				4.0
4.3	การจำแนกข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐาน หรือแนวปฏิบัติในระดับสากล				4.0
4.4	การจัดเก็บข้อมูล และสารสนเทศด้านการศึกษา				3.5
หลักการที่ 5 ความน่าเชื่อถือและความถูกต้อง มีแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และสถิติทางการศึกษา มีความถูกต้อง สะท้อนความเป็นจริง					3.0
5.1	ความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูลในการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษา				4.0
5.2	การประเมินและตรวจสอบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ				3.0
5.3	เทคนิคทางสถิติที่ใช้เป็นไปตามขั้นตอนทางสถิติที่ดีและมีการจัดทำเป็นเอกสาร				2.0
ช่วงคะแนน	ไม่ตรงตามมาตรฐาน คะแนน 1.00 – 1.99	ไม่ชัดเจนตามมาตรฐาน คะแนน 2.00 – 2.99	มีส่วนที่ต้องปรับปรุง คะแนน 3.00 – 3.99	ตรงตามมาตรฐาน คะแนน 4.00	

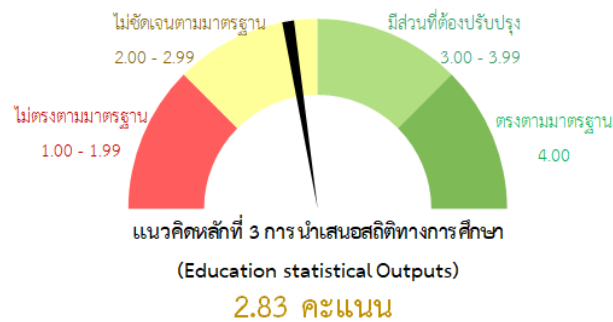
สรุปผลการประเมิน แนวคิดหลักที่ 2 กระบวนการทางสถิติ (Statistical Processes)

ประเทศไทยมีความพร้อมในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากมีความครอบคลุม และมีการกำหนดภูมิศาสตร์ในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษา ตาม

การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยดำเนินการตามการจัดจำแนกการศึกษาตามมาตรฐานสากล ปี 2011 (International Standards

Classification of Education: ISCED 2011) เป็นกรอบการดำเนินงานทางสถิติสำหรับการจัดการข้อมูลด้านการศึกษาที่ออกแบบและจัดทำขึ้นโดยองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) มีจุดประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบในระดับนานาชาติ เพื่อช่วยลดปัญหาความแตกต่างของระบบการศึกษาทั่วโลก หากขาดเอกสารหรือคู่มือที่แสดงถึงระเบียบวิธีในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล เช่น การจัดทำคำจำกัดความหรือนิยามของข้อมูลและสารสนเทศ

การจัดทำแผนผังข้อมูล (Data Mapping) คือ เครื่องมือที่จะช่วยดำเนินการสำรวจข้อมูล และมองเห็นภาพรวมของข้อมูลที่มีอยู่ ได้อย่างสะดวกและเป็นโครงสร้างที่ชัดเจน เพื่อให้รู้ว่าข้อมูลต่าง ๆ นั้นได้มาจากช่องทางใด เก็บข้อมูลจากใคร เก็บข้อมูลใดบ้าง จัดเก็บไว้ที่ใด จัดเก็บมาเมื่อไหร่ จัดเก็บมาด้วยวัตถุประสงค์ใด และใครบ้างที่มีสิทธิเข้าถึง มีประโยชน์ในขั้นตอนการเตรียมการก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น

แนวคิดหลักที่ 3 การนำเสนอสถิติทางการศึกษา (Education statistical Outputs)		
หลักการ	หัวข้อ	คะแนน
หลักการที่ 6	ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบันและทันต่อการใช้งาน สถิติการศึกษาได้รับการเผยแพร่ตามระยะเวลาที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับได้ในระดับสากล	3.8
6.1	ระยะเวลาในการเผยแพร่ข้อมูล	3.8
หลักการที่ 7	ความสอดคล้อง สถิติการศึกษาที่เผยแพร่ขึ้นมีความสอดคล้องกันภายในชุดข้อมูลเดียวกันและช่วงเวลาต่างกัน และสอดคล้องกับชุดข้อมูลหลักอื่น ๆ	2.7
7.1	ความสอดคล้องกันภายในชุดข้อมูล	3.0
7.2	ความเหมาะสมของการจัดเก็บข้อมูล	3.0
7.3	การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษา	2.0

แนวคิดหลักที่ 3 การนำเสนอสถิติทางการศึกษา (Education statistical Outputs)					
หลักการ	หัวข้อ	คะแนน			
หลักการที่ 8	ข้อมูลมีความพร้อมใช้และเข้าใจง่าย	ข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษา และคำอธิบายข้อมูล ง่ายต่อการเข้าถึงและมีรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายเข้าถึงช่องทางการช่วยเหลือผู้ใช้งาน			2.0
8.1	การนำเสนอสถิติที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย				3.3
8.2	มีเอกสารคำอธิบายข้อมูล				1.0
8.3	มีระบบสนับสนุนช่วยเหลือผู้ใช้งาน				1.7
ช่วงคะแนน	ไม่ตรงตามมาตรฐาน คะแนน 1.00 – 1.99	ไม่ชัดเจนตามมาตรฐาน คะแนน 2.00 – 2.99	มีส่วนที่ต้องปรับปรุง คะแนน 3.00 – 3.99	ตรงตามมาตรฐาน คะแนน 4.00	

สรุปผลการประเมิน แนวคิดหลักที่ 3 การนำเสนอสถิติทางการศึกษา (Education statistical Outputs)

ประเทศไทยมีจุดบกพร่องในด้านการนำเสนอสถิติที่มีเอกสารคำอธิบายประกอบข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด คำจำกัดความ ความหมาย การจำแนกประเภทและวิธีการอื่น ๆ แหล่งที่มาข้อมูล และกระบวนการทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายข้อมูลจำนวน 14 รายการ ได้แก่ ประเภทข้อมูล ชื่อชุดข้อมูล องค์กร ชื่อผู้ติดต่อ อีเมลล์ผู้ติดต่อ คำสำคัญ รายละเอียด วัตถุประสงค์ ความถี่ของการปรับปรุง

ข้อมูล ขอบเขตเชิงภูมิศาสตร์หรือเชิงพื้นที่ แหล่งที่มา รูปแบบในการเก็บข้อมูล หมวดยุทธศาสตร์ตามธรรมาภิบาล ข้อมูลภาครัฐ และสัญญาอนุญาตให้ใช้ข้อมูล และขาดระบบสนับสนุนช่วยเหลือผู้ใช้งาน เช่น ระบบช่วยเหลือหรือเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ และกระบวนการหรือคู่มือในการร้องขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพข้อมูลทางการศึกษาของประเทศไทย

- พัฒนาทรัพยากรทางด้านบุคลากรให้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านเทคโนโลยีและทางด้านการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาที่เทียบเคียงกับมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง
- จัดทำแผนอัตรากำลังทดแทนและการรักษาบุคลากรของหน่วยงานที่บริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาของประเทศไทย

- มาตรฐานข้อมูลต้องมีการตรวจสอบความสอดคล้องและเทียบเคียงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องในการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษา

- ต้องมีการจัดทำบัญชีข้อมูลที่แสดงถึงคำอธิบายชุดข้อมูลตามรายการจัดเก็บที่พึงมี

- กระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด เพื่อผู้ใช้

ข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาในระดับพื้น สามารถใช้วางแผนและประเมินด้านการศึกษาระดับพื้นที่ได้ทันเวลา

6. จัดทำเอกสารประกอบการใช้ข้อมูลที่ถูกรวบรวม และการเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

7. หน่วยงานที่จัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญของข้อมูลและหน่วยงานที่บริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาของประเทศไทยต้องตอบถึงประโยชน์และความสำคัญในการจัดส่งข้อมูล

8. ความเป็นเอกภาพของการจัดข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษา ควรมีการกำหนดร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่บริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาของประเทศไทยกับหน่วยงานระดับพื้นที่ในการจัดทำนิยามข้อมูลและตัวชี้วัดที่เป็นแบบเดียวกันทั้งประเทศ

ANNUAL REPORT 2023

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา Office of the Education Council

สำนักงานเลขาธิการ
OFFICE OF THE

บทที่

03

สภค. ผนึกคณะกรรมการ
ร่วมขับเคลื่อน All for
Education

- คณะกรรมการสภาการศึกษา
- คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัย
- คณะกรรมการกรอบคุณวุฒิ

คณะกรรมการการศึกษา

THE EDUCATION COUNCIL

องค์ประกอบคณะกรรมการศึกษา

คณะกรรมการสภาการศึกษา

มีกรรมการจำนวนทั้งสิ้น 40 รูป/คน ประกอบด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการ

กรรมการโดยตำแหน่ง

- ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ปลัดกระทรวงแรงงาน
- ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษายกระดับขั้นพื้นฐาน
- เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรรมการและเลขานุการ

- เลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

Office of the Education Council

กรรมการที่เป็นพระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์

พระพรหมญาณ, อ. ปิ่นชูชีพ ญาณวิเศษ

1 ปี 4 เดือน

นายชาติพล ธานี

พระพรหมญาณวชิโร (มหาเถรญาณมุนี)

1 ปี 4 เดือน

นายวิชาญ วัฒนชัย

กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

นายทนง เล็ญพิชญ์

กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร

องค์กรการป้องกัน

นายสุรพล วัฒนชัย

นายสุรพล วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านการศึกษา

นายสุรพล วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

ด้านกีฬา กิจกรรมเยาวชน สุขภาพ ชุมชน และดนตรี

นายวิชาญ วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

ด้านศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญา

นายวิชาญ วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร

นายวิชาญ วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

นายวิชาญ วัฒนชัย

ด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา และการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

นางวิชาญ วัฒนชัย

นางวิชาญ วัฒนชัย

ด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง ธุรกิจ และการบริการ

นางวิชาญ วัฒนชัย

ด้านพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมชุมชน

นางวิชาญ วัฒนชัย

ด้านสื่อสารมวลชน

นางวิชาญ วัฒนชัย

ด้านเมืองและการท่องเที่ยว

นายวิชาญ วัฒนชัย

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายวิชาญ วัฒนชัย

ด้านส่งเสริมการป้องกัน และการปราบปรามการทุจริต

นายวิชาญ วัฒนชัย

ด้านส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม

นายวิชาญ วัฒนชัย

การดำเนินงาน คณะกรรมการสภาการศึกษา

การประชุมสภาการศึกษาปี พ.ศ. 2566 มีเรื่องพิจารณาที่สำคัญจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) แนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา 2) แผนการยกระดับความสามารถทางการศึกษาไทยในเวทีโลก 3) ข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และ 4) การทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คณะอนุกรรมการสภาการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอนำมติคณะกรรมการสภาการศึกษาไปดำเนินการ ดังนี้

เรื่องที่ 1 แนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา

ประธานกรรมการสภาการศึกษาได้ลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา 9 คณะ ดังนี้

คณะที่ 1 ด้านอำนวยการและประชาสัมพันธ์
เนื่องจากภารกิจของคณะอนุกรรมการฯ สอดคล้องกับภารกิจประจำของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงผนวกรวมภารกิจทั้งสอง และนำงบประมาณไปจัดสรรสำหรับการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา คณะอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะที่ 2 ด้านนโยบายและแผนการศึกษา
คณะอนุกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนวาระเร่งด่วนทางการศึกษา (Quick Win) 4 คณะ ได้แก่ คณะที่ 1 คณะทำงานขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิต คณะที่ 2 คณะทำงานขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (กรณีผู้ที่มีความสามารถพิเศษ) คณะที่ 3 คณะทำงานขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านการศึกษาด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ

ภาคเอกชน และคณะที่ 4 คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรและระบบบริหารการศึกษาภายใต้ Digital Transformation (กรณี HRD, Database และ AI: ChatGPT) โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษาเฉพาะด้าน การผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเงิน การคลัง และทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบกลไกการขับเคลื่อนแผน นโยบาย และยุทธศาสตร์ รวมถึงประเด็นที่เป็นวาระเร่งด่วนสำคัญทางการศึกษา นำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นฐานกำลังทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ

คณะที่ 3 ด้านประเมินผลการจัดการศึกษา
คณะอนุกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงาน 3 คณะ ได้แก่ คณะที่ 1 คณะทำงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา คณะที่ 2 คณะทำงานวิเคราะห์สภาวะการณ์การศึกษา และ คณะที่ 3 คณะทำงานประเมินประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ (ร่าง) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในระยะ 5 ปีที่สองของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2565 - 2569) (ร่าง) ข้อเสนอการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการศึกษา รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี พ.ศ. 2566 และ (ร่าง) ข้อเสนอแนะต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา

คณะที่ 4 ด้านกฎหมาย คณะอนุกรรมการฯ มีแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) จัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา 2) จัดทำกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และกฎหมายลำดับรองตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 3) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 4) จัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมความรู้และการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และ 5) ให้ความเห็นข้อกฎหมายที่มีการหารือ โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ข้อเสนอแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา (องค์การมหาชน) กฎหมายลำดับรองที่ออกตามความพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 จำนวน 2 ฉบับ และร่างรายงานการส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

คณะที่ 5 ด้านมาตรฐานการศึกษา คณะอนุกรรมการฯ มีแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ 2) บูรณาการและต่อยอดการดำเนินโครงการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติในประเด็นการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) และ 3) ขับเคลื่อนประเด็นเร่งด่วนที่บูรณาการอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้านให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ รายงานผลการดำเนินงานหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินงานขับเคลื่อน

มาตรฐานการศึกษาของชาติ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

คณะที่ 6 ด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คณะอนุกรรมการฯ มีแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การศึกษาวิจัยสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนในระดับจังหวัด โดยจัดทำเป็นฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ 77 จังหวัด 2) แต่งตั้งคณะทำงานและจัดเวทีสมัชชาการศึกษาระดับภูมิภาคและจัดสมัชชาสภาการศึกษาระดับชาติ 3) ลงพื้นที่ศึกษาเชิงลึกในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เป็นรูปธรรม 4) จัดเวที Educational Policy of Political Party for All นโยบายการศึกษาที่ประเทศต้องการ 5) แต่งตั้งคณะทำงานด้านการพัฒนาสื่อออนไลน์ แพลตฟอร์ม และการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาข้อมูลการเข้าถึงและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ 77 จังหวัด มติสมัชชาสภาการศึกษาในระดับภูมิภาคและระดับชาติ ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ของภาคประชาชน และนโยบายการศึกษาที่ประเทศต้องการ Educational Policy of Political Party for All

คณะที่ 7 ด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา คณะอนุกรรมการฯ มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) จัดทำข้อเสนอนโยบายเพื่อตอบโจทย์ในการขับเคลื่อนประเทศ ซึ่งกำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยจัดทำแผนความเชื่อมโยง (Mapping) วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap) และมุ่งขับเคลื่อนการเรียนรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่ได้รับความสนใจหรือมีมาตรการสนับสนุนน้อยจากหน่วยงานต่าง ๆ และกำหนดประเด็นข้อเสนอเพื่อดำเนินการในประเด็นที่มีผลกระทบสูง ได้แก่

การพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาครู และผู้ทำหน้าที่ครู โดยเน้นดำเนินงานในลักษณะ Multi-Sectoral และจัดให้มี Sandbox หรือโครงการสำคัญ 2) ผลักดัน ข้อเสนอแนะนโยบายเพื่อตอบโจทย์ในการขับเคลื่อนประเทศ เป็นวาระแห่งชาติ โดยเสนอผ่านความเห็นชอบ จากคณะกรรมการสภาการศึกษาและคณะรัฐมนตรี 3) วางแนวทางการขับเคลื่อน โดยจัดทำแผนปฏิบัติงานใน ระยะเวลา 1 ปี และ 4) ติดตามการดำเนินงานตาม ข้อเสนอฯ โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ข้อเสนอแนะที่เป็นนวัตกรรมและการวิจัยเพื่อ ตอบโจทย์ในการขับเคลื่อนประเทศเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีตัวอย่างและรูปแบบที่ดีของการพัฒนาใน 3 ประเด็นที่มี ผลกระทบสูง

คณะที่ 8 ด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนึก สาธารณะ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสาและสำนึกสาธารณะ มีแนวทางการดำเนินงาน คือ การแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งมีองค์ประกอบ ของผู้ทรงคุณวุฒิจากทุกศาสนา เพื่อบูรณาการหลอมรวม ความคิดและร่วมค้นหาวัดกรรมและแนวทางส่งเสริม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนรวมถึงพลเมือง ให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์กับความเป็นพลเมืองในศตวรรษ ที่ 21 และจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาและ ต่อยอดประเด็นในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นรูปธรรมที่จับต้อง ได้และอยู่ในวิถีชีวิต โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ รายงานผลการดำเนินงานหรือข้อเสนอแนะเชิง นโยบายเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนึก สาธารณะให้กับผู้เรียน

คณะที่ 9 ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษา พิเศษ คณะอนุกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงาน 3 คณะ ดังนี้ 1) คณะทำงานด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) คณะทำงานด้านการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ และ 3) คณะทำงานด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

โดยแนวทางการดำเนินงานได้แก่ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูล การศึกษาสภาพจริง จากผู้ปฏิบัติในพื้นที่ การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานต่อยอดประเด็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง และการ จัดประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็น รวบรวมเป็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อ ประเทศ โดยผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอด ชีวิต ข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ และ ข้อเสนอเชิงนโยบายการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ปัจจุบันคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาอยู่ ระหว่างการดำเนินงานตามแนวทางที่ได้แจ้งต่อ คณะกรรมการสภาการศึกษา

เรื่องที่ 2 แผนการยกระดับความสามารถทางการศึกษา ไทยในเวทีโลก

สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษานำเสนอกรอบ แนวคิดของแผนการยกระดับความสามารถทางการแข่งขัน ทางการศึกษาไทยในเวทีโลก ต่อคณะกรรมการสภา การศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 โดยแผน การยกระดับฯ แบ่งเป็น 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ ที่ 1 การยกระดับผลการประเมิน PISA ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับผลการจัดอันดับ IMD และยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับผลการจัดอันดับ WEF และมีแนวทางในการ ดำเนินงาน 3 ระยะคือ **แผนการดำเนินงานระยะสั้น** ปี พ.ศ. 2566 เป็นการยกระดับผลการจัดอันดับ IMD และ WEF โดยเน้นการวัดผลที่เป็น Survey Data ในเรื่องการสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้ภาคเอกชนรับทราบผลการจัด การศึกษาตามประเด็นที่ปรากฏในการสำรวจความคิดเห็น เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการศึกษา **แผนการดำเนินงาน ระยะยาว** เน้นการดำเนินงาน 2 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดทำ

Database เนื่องจากบางตัวชีวิตยังมีการจัดเก็บข้อมูลไม่สมบูรณ์ ดังนั้นหากมีข้อมูลหลัก (Big Data) ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะทำให้อันดับและค่าคะแนนตัวชีวิตต่าง ๆ ดีขึ้น และ 2) การปรับระบบการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในเรื่องการพัฒนาครูและการจัดการเรียนการสอน และ แนวทางการติดตามประเมินผล การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและสร้าง Dashboard ติดตามการดำเนินงานทั้งระยะสั้นระยะยาว ซึ่งคณะกรรมการสภาการศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ภาคเอกชนเพียงประการเดียวไม่เพียงพอต่อการตอบคำถามสถานประกอบการ จะต้องปรับปรุงทั้งระบบในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู ระบบการทดสอบระบบการวัดและประเมินผล ฯลฯ ซึ่งต้องเร่งดำเนินการ และต้องระดมความคิดเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้เกี่ยวข้องที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการทั้งระบบเป็นต้น ปัจจุบันสำนักงานฯ อยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานทั้ง 3 ระยะข้างต้น

เรื่องที่ 3 ข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษานำเสนอข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ 9 ประการ ได้แก่

- 1) กำหนดบทบาทและมอบหมายผู้รับผิดชอบดูแลผู้มีความสามารถพิเศษทุกด้านในภาพรวมที่ชัดเจน
- 2) ศึกษาและจัดทำความเชื่อมโยงระหว่างผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ กับความต้องการของหน่วยงาน

3) จัดทำระบบข้อมูลผู้มีความสามารถพิเศษให้ครบถ้วน ครอบคลุม และเป็นปัจจุบัน

4) วางแผน ส่งเสริม และสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้มีความสามารถพิเศษครบถ้วน เพียงพอ คำนึงถึงความต้องการของภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

5) พัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น

6) มีโครงการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาครูที่ผู้มีความสามารถพิเศษให้ครบทุกสาขาวิชาเพิ่มเติมมากขึ้น

7) จัดทำแพลตฟอร์มระบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทุกสาขา เริ่มตั้งแต่ระดับเด็กเล็กจนถึงวัยทำงาน

8) ศึกษา วิเคราะห์ ถอดบทเรียนต้นแบบผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ประสบผลสำเร็จของ วทน. อาทิจ มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน (ที่ไม่ใช่ราชการ ซึ่งมีความคล่องตัวสูง มีกองทุน) มีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน และต่อยอดความสำเร็จไปยังผู้มีความสามารถพิเศษในด้านอื่น ๆ

9) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการเสนอนโยบายกลไกการบริหารจัดการ ความเชื่อมโยงของการเสาะหา การพัฒนา และการใช้ความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษ

ซึ่งที่ประชุมสภาการศึกษาในการประชุม ครั้งที่ 2/2566 มีมติให้ความเห็นชอบข้อเสนอฯ ดังกล่าว และให้นำความเห็นของกรรมการไปประกอบการจัดทำแผนการส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาแล้วนำมาเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาอีกครั้งก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ทั้งนี้การดำเนินงานในปัจจุบันคณะอนุกรรมการสภา

การศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษาได้รับทราบมติสภาการศึกษา และมอบหมายให้คณะทำงานขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (กรณีผู้ที่มีความสามารถพิเศษ) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนานโยบายและจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ รวมถึงการจัดทำระบบกลไกและแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษไปสู่การปฏิบัติ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะทำงานฯ

เรื่องที่ 4 การทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาในการประชุม ครั้งที่ 2/2566 ขอทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ประกาศใช้แล้วเป็นเวลากว่า 7 ปี และในช่วงเวลาที่ผ่านมามีสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายที่ส่งผลกระทบต่อในเชิงบวกและเชิงลบต่อมิติทางการศึกษา ทั้งเรื่องสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ การเป็นสังคมผู้สูงวัยและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด นอกจากนี้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570 โดยมีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กำหนดไว้ในหมุดหมายที่ 12 “**ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต**” โดยมุ่งพัฒนาคนทุกช่วงวัยด้วยการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ผนวกกับผลการติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

พบว่าการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนหลายประเด็นยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตัวอย่างเช่น ผลการสอบ PISA ที่ยังไม่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาของผู้เรียน รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ ประกอบกับตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 มีจำนวนมากเกินไป (53 ตัวชี้วัด) และบางตัวชี้วัดยังไม่มีฐานข้อมูลในการจัดเก็บ นอกจากนี้แม้ว่าหน่วยงานรับรู้จะต้องดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ และได้ดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติฯ แต่มีบางหน่วยงานยังไม่ได้ขับเคลื่อนตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นจุดเน้นสำคัญของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ ในเรื่องนี้คณะกรรมการสภาการศึกษาเห็นถึงความเห็นชอบการทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการสภาศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ โดยในปัจจุบันคณะอนุกรรมการสภาศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษาได้รับทราบมติสภาการศึกษา และได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2566 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาทางการศึกษา รวมถึงบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศและของโลกที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ รวมถึงจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของประเทศและพัฒนาการโลก และกลไกการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ซึ่งคณะทำงานฯ อยู่ระหว่างการดำเนินงาน

องค์ประกอบคณะกรรมการ นโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ประธานกรรมการ

นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี
ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

กรรมการโดยตำแหน่ง

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
- ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- นายกษัตริย์ศึกสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
- นายกษัตริย์ศึกบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย
- นายกษัตริย์ศึกบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

การดำเนินงาน คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาปฐมวัยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อจัดทำนโยบายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย กำหนดมาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษา และพัฒนากลไกการประสานงาน ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ผลักดันให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
3. เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

สำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีดังนี้

- 1) รับภารกิจของคณะอนุกรรมการ ทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการประสานและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยกรุงเทพมหานคร และคณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัดของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มาดำเนินการจัดทำรายละเอียดภารกิจดำเนินการตามกฎหมายงบประมาณและบุคลากร โดยมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษารับมติที่ประชุมจัดทำเสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งคณะทำงานวางแผนการดำเนินงานปรับโอนภารกิจของคณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจใน

การศึกษาวิเคราะห์ภารกิจของคณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3 คณะ บ่งชี้ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องดำเนินงานและแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ กำหนดแนวทางการปรับโอนภารกิจและวางแผนการดำเนินงาน

2) ความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ดำเนินการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยร่วมจัดทำเว็บไซต์ “ปฐมวัยไทยแลนด์” เผยแพร่ผลงานของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ข่าวสาร ข้อมูลเด็กปฐมวัย ระบุฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ บทความ/งานวิจัยภาคี เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงานฯ ได้จัดกิจกรรมการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผ่านเว็บไซต์ “ปฐมวัยไทยแลนด์” ณ ดิเกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2566

3) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน 3 คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลเด็กปฐมวัย คณะทำงานวางแผนการดำเนินงานปรับโอนภารกิจของคณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และคณะทำงานเพื่อสำรวจแวວความสามารถพิเศษของเด็กปฐมวัย

4) การเสนอเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) “3 เร่ง 3 ลด 3 เพิ่ม” ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาให้เป็นวาระแห่งชาติ

5) การจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 ประจำปี พ.ศ. 2566 เรื่อง การขับเคลื่อนและพัฒนาเด็กปฐมวัย “**ชวนรู้ ชวนเล่น สร้างสรรค์ผ่านนวัตกรรมเด็กปฐมวัย**” ระหว่างวันที่ 23-24 สิงหาคม 2566 ณ โรงแรมอัศวิน แกรนด์ คอนเวนชั่น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย นำเสนอเผยแพร่การสร้างสรรคผ่านนวัตกรรมและนำไป ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 500 คน การจัดงานในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจาก องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่ร่วม ขับเคลื่อนและพัฒนาเด็กปฐมวัย สนับสนุนในการจัดประชุม

6) จัดทำรายงานสภาวะการณ์การดูแล และ การพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย (The Situation of Early Childhood Care and Development: ECCD in Thailand) โดยคณะอนุกรรมการวิจัยพัฒนา และจัดการ ความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

7) การจัดทำต้นแบบการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เด็กปฐมวัย โดยคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศ และฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบ

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพแห่งชาติ

ประธาน

รองนายกรัฐมนตรี (ที่ได้รับมอบหมาย)

กรรมการ

- ปลัดกระทรวงแรงงาน
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ปลัดกระทรวงพาณิชย์
- ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- ปลัดกระทรวงการคลัง
- ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ปลัดกระทรวงคมนาคม
- ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- เลขธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- เลขธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
- อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- ผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
- ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
- นางศิริพรรณ ชุมนุ่ม
- รองศาสตราจารย์ยุกกร แจ่มวงษ์
- นายอรรถการ ตฤณารังสี
- นายอนุสรณ์ แสงนิ่มนวล
- นายถาวร ชลัษเฐียร
- เลขธิการสภาการศึกษา
- รองเลขาธิการสภาการศึกษา
- รองผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
- ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน
- ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

บทที่

04

สทศ. สื่อสารการศึกษา จับใจ ทันทใจ ก้าวไกลไปด้วยกัน

- ช่องทาง และจำนวนผู้ติดตามในสื่อสังคมออนไลน์ของ สทศ.
- รายงานการประเมินผลการสื่อสารประชาสัมพันธ์สื่อสังคมออนไลน์ของ สทศ.

สภ.ค.

สทศ. สื่อสารการศึกษา จับใจ ทันใจ ก้าวไกลไปด้วยกัน

รายงานการประเมินผลการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สื่อสังคมออนไลน์ของ สทศ. ✓

ช่องทางและจำนวนผู้ติดตามใน
สื่อสังคมออนไลน์ของ สทศ.

 159,724
OEC News สทศ.การศึกษา

 4,350
ข่าวสทศ.การศึกษา

 32,286
www.onec.go.th

 10,386
@OECNews

 6,727
OEC News สทศ.การศึกษา

 1,294
Blockdit

9 **OEC TALKS**
LIVE สด เวทีเสวนาวิชาการ **LIVE**

10 **OEC Academic Article**
บทความวิชาการอ่านง่ายจากทุกสำนัก
และเครือข่ายของ สทศ.

58 **OEC Navigator**
คลิปสัมภาษณ์วิสัยทัศน์ผู้บริหาร

277 **ข่าวสทศ.การศึกษา**
รายงานการกิจผู้บริหารและภาพกิจกรรม
ทุกความเคลื่อนไหวของ สทศ.

อาคาร ๕๖ ปี สกศ.

สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

OFFICE OF THE EDUCATION COUNCIL

MINISTRY

บทที่ 05

สกศ. ส่งท้ายปี ร่วม SCAN ME

คลิป สกศ. ผนึกเครือข่ายขยาย All for Education

สกศ. ผนึกเครือข่ายขยาย

ALL FOR
EDUCATION

SCAN
ME

“สกศ. ผนึกเครือข่ายขยาย ALL FOR EDUCATION”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมจับมือหน่วยงานจัดการศึกษาภาครัฐ
เอกชน องค์กรทุกภาคส่วน และประชาชน เพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา
และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และคนทุกช่วงวัย

Office of the Education Council

ALL FOR
EDUCATION

บรรณาธิการ

นางนันทิชา ไวยभव

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

กองบรรณาธิการ

นางสาวชวัลฤเมษา จงบุเคราะห์

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

นางสาวชมนาด กฤตธีระภูมิ

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

นางสาวรรภากรณ์ อริยะพงษ์

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

นายสุรพล บุญฤศ

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

นางสาววัลยา ชื่นอารมย์

นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ

นางสาวอรินท์มาศ เลิศฤทธิธรราสิน

นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ

นางสาวนัฐภาญจน์ โตโตย

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

นายสุภาชัย พันธุ์เดช

พนักงานธุรการ

นายภิตติกร แซ่หมู่

ผู้ช่วยนักวิชาการ

จัดทำและเรียบเรียงโดย

สำนักสื่อสารองค์กร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

99/20 ถนนสุขุมวิท แขวงดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์: 02-668-7123 โทรสาร: 02-668-7975

เว็บไซต์: www.onec.go.th

ขอขอบคุณ

ผู้บริหารและข้าราชการทุกสำนักในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

รายงานประจำปี 2566

สทศ. ผนึกเครือข่าย

ขยาย ALL FOR EDUCATION

- OEC News สภาการศึกษา
- OEC News สภาการศึกษา
- @OECNews
- OEC News สภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
Office of the Education Council

99/20 ถนนสุขุมวิท แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

